

VIEGLATLĒTIKA.

Sacenšas jaunie Latvijas sportisti.

→ 12.-13. lpp.

PAVĀRS.

Aivara Varņecka gaistošā māksla.

→ 7. lpp.

DEJAS.

Ineses Oļštreinas audzēkņi Kurzemes sporta deju sacensībās tiek pie godalgām.

→ 4. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena 0,80 eiro

Otrdiena, 2020. gada 11. februāris

Nr. 12 (11 543)

Muzejā – visai ģimenei

Mēneša otrajā svētdienā Kuldīgas novada muzejā vienmēr atvērta radošā darbnīca *Ģimeņu padarīšana*, un svētdien visi tika aicināti iepazīt avīzes tapšanu.

Lai atbildētu uz jautājumiem un uztaisītu pašas savu sienas avīzi, ģimenēm nācās izstaigāt visu muzeju, bet īpaši pakavēties izstādē *Drukātais vārds: Kuldīgas preses vēsture*. Šāda darbnīca vecākiem un bērniem nodrošina papildītu un izzinošu svētdienu kopā. Tēmas sarūpē apmeklētāju centra speciālistes.

Kristīne Stukule ar dēliem Ralfu Devjatņikovu un Ādamu Stukuli par kādu Kuldīgas novada muzejā ieraudzīto eksponātu veido sienas avīzi.

Dažāda vecuma bērniem interesanta, bet arī nedaudz bailīga šķita leļļu izstāde *Kofermājiņu ceļojums*. Kamēr mammas atcerējās, kādas lelles bērniībā bijušas pašām, par kādām sapņojušas, bet nav ieguvušas, deviņgadīgais Eduards un trīsgadīgais Rihards tīri bažīgi apjautājās par pamatīgi nomīlotajiem un ielēstajiem lāčiem. Toties ekspozīcijā *Turīga kuldīdznieka dzīvoklis 20. gs. sākumā* bērnu interesi saistīja gan gramofons, gan klātais tējas galds un, protams,

paklājs ar klučiem kunga kabinetā. Arī bruņinieks pamatekspozīcijā tiek apskatīts katru reizi.

Kristīne Stukule ar dēliem Ralfu un Ādamu neizlaižot nevienu nodarbību visai ģimenei. Vēlāk pievienojās arī Ādama tētis Kaspars. „Mums patīk, bērni vienmēr nāk labprāt,” teic Kristīne, puikām piepalīdzot vecos žurnālos meklēt burtus, no kā veidot sienas avīzes nosaukumu. Savukārt izstādē par preses vēsturi satiktie saldnieki Rūta un Aigars ar lielu interesi pētīja vecās avīzes, kā

arī iemēģināja rakstāmmašīnu.

„*Ģimeņu padarīšanā* cenšamies atspēlēt aktuālās izstādes, gadskārtas, Mātes un Tēva dienu, citus nozīmīgus notikumus. Mūsu mērķis ir ne tikai mudināt darboties, bet arī pievienot vēsturisko saturu,” uzsver apmeklētāju centra speciālistes Liene Blūma un Dace Bļathena. Liene smaida: galvenais, lai neaptrūkstas ideju, bet pagaidām tā vēl nav bijis.

Inguna Spulniece, Lailas Liepiņas foto

PUTNU GRIPA.

Mājputnu turētājiem jāievēro biodrošība.

→ 3. lpp.

NAUDA.

Kāds ir Kuldīgas novada pašvaldības šīgada budžets.

→ 5. lpp.

TIESĀ.

Par dedzināšanu Vecvilgālē – cietumsods.

→ 6. lpp.

JAUNIE RADIO-AMATIERI.

Kā darbojas Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra radio un televīzijas pulciņš.

→ 10. lpp.

BIBLIOTĒKĀS.

Kas paveikts un iecerēts pagastos.

→ 14. lpp.

VIDE.**Ar ko riskējam, dedzinot plastmasu un citus sadzīves atkritumus?**

„Malkas krāšņu ērai gals nav pienācis. Ja cilvēki vēlas rīkoties dabai labvēlīgāk, jāsāk domāt, ko liek krāsnī,” saka Ventspils reģionālās vides pārvaldes direktore Inguna Pļaviņa.

→ 8.-9. lpp.

Piektdien, 14. februāri:

- Kas jauns Padūrē.
- Kā uzlabot policijas un pašvaldības sadarbību.
- Ēku restaurācija: problēmas un piemēri.
- Mūzikas skolas absolventu koncertā.
- Seriālā *Terapeite bez grāda* arī Jurgis Spulniece.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Liela demokrātija
vai visdīvainākā
partija?Daiga
Bitinieca

Nevis ar revolucionārām metodēm, bet reformu ceļā – tādas pārmaiņas valstī nu sola partijas *KPV LV* kopsapulcē jaunievēlētais valdes priekšsēdis Atis Zakatistovs.

Nav ko noliegt – viņa prāta un runas spējas ir pārākas par daudzu citu šīs politikās organizācijas priekšstāvju spējām, bet arī viņa klaji didaktiskā attieksme pret sarunu biedriem un jo īpaši pret žurnālistiem ir pārāka par citu politiķu sniegumu. Bet, lai nu kā, Zakatistova kungs uz saviem pleciem uzvēlis smagu vezumu, turklāt tādu, ko vilkt bija sācis jeb, pareizāk sakot, iestūmis cits partijas redzamākais cilvēks – Artuss Kaimiņš.

„Tas ir nebijis gadījums, kad viens ministrs aicina padzīt no valdības otru.”

Lielu artavu tajā, lai jaunā partija iegūtu 16 vietas 13. Saeimā, nenoliedzami ieguldīja arī mūsu novadnieks Aldis Gobzems, kura neliels atskats, kas notiek, iedvesmojošs, regulārās runas feisbukā apceļoja vai puspasauli, liekot noticēt daudziem vēlētajiem.

Tagad bilance šāda – Kaimiņš pirms kopsapulces paziņojis, ka no paša dibinātās partijas izstāsies. Kā var saprast, kopsapulcē gājis vētraini, jo tomēr netrūkst viņa atbalstītāju. Gobzems pirms gada no partijas tika izslēgts. Bet nupat ir paziņojis, ka dibinās jaunu partiju, kas iestāsies par tautas vēlēšanu prezidentu un jauktu vēlēšanu sistēmu. Interesanti, kas notiks, ja viņam tas neiz-

dosies. Atceramies taču, ka pēc vēlēšanām mūsu novadnieks solīja aizbraukt no valsts, ja nekļūs premjers. Nekļuva, bet arī neaizbrauca.

Partijas reitings pēdējos mēnešos nokritis līdz 2%. Valdē tagad ievēlēts vēl viens mūsu novadnieks – bijušais Kuldīgas novada domes deputāts Ēriks Pucens, kura aktivitātes pēdējā laikā kļūst arvien manāmākas gan Saeimas komisijās, gan sarunās ar medijiem.

Kas vēl pieminams, zinot, ka valdību veido arī šī partija. Protams, tās ministri! Ekonomikas, iekšlietu un labklājības. Nemiro, Ģirģens, Petraviča. Lai kā valdības vadītājs Krišjānis Kariņš cenšas savus ministrus aizstāvēt (nekritizējot vismaz publiski), ar neapbruņotu aci redzami viņu trūkumi. Tā pēc Ramonas Petravičas atbildēm žurnālistam Gundaram Rēderam raidījumā 1:1 bijusī žurnāliste Baiba Strautmane tviterī iekomentējusi, sak, es būtu izdomājusi simt un vienu iemeslu, kāpēc nevaru ierasties. Savukārt Ralfs Nemiro, no ministrijas valsts sekretāra amata atstādinot Ēriku Eglīti, radījis aizdomas, ka grib iedabūt savus cilvēkus *Latvenergo* padomē, un tieslietu ministrs Jānis Bordāns (Jaunā konservatīvā partija) aicinājis Ministru prezidentu atbrīvot no amata pašu R.Nemiro. Tas ir nebijis gadījums, kad viens ministrs aicina padzīt no valdības otru.

Vienīgi Sandis Ģirģens ir stingrs savā apņēmībā reorganizēt policijas darbu un uzlabot policistu izglītības līmeni, un tas, protams, ir apsveicami.

Kāda nākotne sagaidīs šo strauji uzlēkušo un lēni norie-tošo politisko kustību?

TRIS PAR VIENU

Labklājības ministrija (LM) kopā ar Latvijas plānošanas reģioniem un pašvaldībām ievieš deinstitucionalizāciju (DI). Ar Eiropas fondu atbalstu pašvaldības rada tādas pakalpojumus, lai pieaugušie, kuriem ir garīga rakstura traucējumi (GRT), ar speciālistu palīdzību var izvēlēties dzīvot patstāvīgi un strādāt sev piemērotu darbu. Daļā sabiedrības tas raisa bažas, jūtot apdraudējumu. Kā vērtējat šo procesu un tā iespējamās sekas?

Cenšas lauzt stereotipus

1. Egils Zariņš, LM pār-

stāvis:
– Gandrīz puse (47%) mūsu aptaujāto iedzīvotāju atzina, ka, viņuprāt, cilvēkiem ar GRT savu veselības problēmu dēļ bieži nākas saskarties ar negatīvu attieksmi: bailēm, nepatiku, vēlmi izvairīties. Tikai 5% uzskatīja, ka sabiedrībā ar attieksmi pret šiem cilvēkiem viss ir kārtībā. DI atbalstam rīkotajā informēšanas kampaņā *Cilvēks, nevis diagnoze!* ministrija veica sociālu eksperimentu. Vienā Rīgas

restorānā tika saaicināti viesi uz pusdienām, kurās degustēti jauni ēdieni. Šefpavārs bija izstrādājis ēdienkarti, savukārt eksperimentā iesaistītie pavāri strādāja pēc viņa norādēm. Tikai noslēgumā tika atklāts, ka pavāri, kuri maltīti gatavojuši, ir cilvēki ar GRT. Eksperimenta mērķis bija salīdzināt, kā mainās cilvēku attieksme, kad viņi par citiem uzzina specifiskas nianšes. Tā tika mudināts aizdomāties par to, ko nozīmē veselīgi uztvert pasaulē atšķirīgo. Pēc

patiesības atklāšanas klātesošie apstiprināja, ka patiešām valda spēcīgi, taču nepamatoti stereotipi par tiem, kuri ir citādi, tomēr viņi ir cilvēki, nevis diagnoze. Atšķiras intelektuālās attīstības traucējumu pakāpe vai psihiskās slimības smagums un raksturs. Tomēr neatkarīgi no traucējumu veida viņu jūtas, vēlmes un vajadzība pēc izpausmes ir tāda pati kā pārējiem. Ja tiek nodrošināts atbalsts, viņi var mācīties, iekļauties darba tirgū, dzīvot pilnvērtīgu un laimīgu dzīvi.

Pienācis laiks palīdzēt

2. Ineta Enģele, Kuldīgas

novada sociālā darbiniece, kura strādā ar cilvēkiem, kam ir funkcionāli traucējumi:

– Mēs katrs neesam pasargāti no tā, ka varam saslimt ar līdzīgām slimībām. Pienācis laiks šos cilvēkus saprast un viņiem palīdzēt. Protams, paši pirmie palīdzību var sniegt tuvinieki un kaimiņi, kuri viņus redz ikdienā. Ja šķiet, ka notiek kaut kas nepieņemams, ka cilvēks pats ar savām vajadzībām netiek galā, var ziņot mums, sociālajam die-

nestam. Var būt situācijas, kad parādās agresija, tad gan būtu pieaicināma policija, tomēr mēs vēlētos, lai mūs informē pirmos. Sociālais dienests var piedāvāt dažādus pakalpojumus: aprūpi mājās, zupas virtuvi, higiēnas pakalpojumus, dienas centra *Kopā būt* aktivitātes. Galvenais, lai cilvēks ir nodarbināts, lai nav viens un nav neapmierināts ar daudzām lietām tāpēc, ka ir garlaicības māks. Svarīgi, lai ir, ko darīt. Tad nav drūmo domu un dažādu mājū.

Mūsu dienas centrs Liepājā ielā 14 ir ļoti apmeklēts. Pat nevaru saprast – priecāties vai bēdāties, jo nāk klāt aizvien vairāk gados jaunu cilvēku. Tātad saslīmšanu ir daudz. Mūsu telpas jau ir par mazām, tādēļ vajadzīgs jaunais dienas centrs. Tam šajā pašā adresē jābūt gatavam līdz 2024. gadam. Leona Paegles ielā būs grupu dzīvokļi, un četri cilvēki vēlas iznākt arī no aprūpes iestādēm. Bet dienas centros vajag vēl vairāk darbnīcu, kurās strādāt.

Jābūt nodarbinātam

3. Anita Millere, dzīvo kaimiņos cilvēkam ar garīgiem traucējumiem:

– Mans kaimiņš atsāka dzīvot pie mātes, kad slēdza speciālo skolu Stiklos. Viņš pats vienmēr saka, ka šeit negrib, jo gan māte, gan tā sauktā mentore dzer. Viņam te nav, ko darīt: sēž sētā, uzlicis austiņas, un līgojas. Lai pievērstu sev uzmanību, sāk dedzināt. Tad klāt ir ātrā palīdzība, ugunsdzēsēji, policisti, visi kaimiņi. Mājā ir pieci apdzīvoti dzīvokļi, un

mums ir bail – reiz knapi noķēru, lai uguns nav jūmtā.

Es neiebilstu, ka cilvēki iznāk ārā no iestādēm, bet, kad puisim bija vieta skolā, viņš pat brīvdienās šurp gandrīz nemaz nebrauca. Ar cilvēkiem viņš runā normāli, bet apkārtne nav neviena viņa vecumā. Ja dzīvos pie mātes, nekas nemainīsies. Naudu, kas bija iekrāta, kopā ar sociālo darbinieku izpirka mantās, bet tagad viņam no tām nav pilnīgi nekā. Sociālais darbinieks arī reti atbrauc. At-

brauca tad, kad mantas pirka, arī tad, kad dedzināšana nēms spēkā. Te ar viņu neviens nerunā, pat māte. Viņam jādzer zāles, bet mēs nezinām, vai mentore tās iedod, nezinām, kad uznāks *mendelis*. Reiz pats bija sadzēries zāles, nokritis. Ja būtu kāds grupu dzīvoklis, kur viņam ir sabiedrība un cilvēki, kas ierāda kādu darbiņu, pamāca, pastāsta, tad problēmu būtu daudz mazāk.

Inguna Spuleniece

Kurzemnieks

Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Galvenā redaktore
Daiga Bitinieca – 63350567,
redakcija@kurzemnieks.lv.

Žurnālisti: Inguna Spuleniece – 63350565,
inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv; Daina
Tāfelberga – 63350563, daina.tafelberga@
gmail.com; Jolanta Hercenberga – 63350568,
jolantah99@gmail.com; Alberts Dinters – 63350568,
alberts.dinters@kurzemnieks.lv; Lāsma Reimane –
63350568, reimane.lasma@gmail.com; Inta Jansone –
63324881, inta.jansone@kurzemnieks.lv.

Literārā redaktore Dina Porīņa – 63350568,
dina.porina@kurzemnieks.lv;

korektore Aiga Blumberga – 63350568,
aiga.blumberga@kurzemnieks.lv.

Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568,
laila.liepina@kurzemnieks.lv.

Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodaļa – 63324881,
sludinajumi@kurzemnieks.lv.

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400.
Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce
uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests SIA Poligrāfijas
grupa „Mūkusalā” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

Metiens – 3167.

FOTOKOMENTĀRS

Lailas Liepiņas foto

„Kur te var lejuplādēt Bermunda divstūra
dziesmu Sarkanbaltsarkanais?”

MANUPRĀT

Kad būs svarīgs ikviens?

Domājot par Latvijas pilsoni Kristīni Misāni, kura Dānijā atrodas cietumā un kuru rīt plānots izdot Dienvidāfrikas Republikai (DĀR), lai sāktu kriminālvajāšanu, rodas jautājums: „Kad mūsu valstī būs svarīgs ikviens cilvēks? Kas valstij ir un kas nav vērtība?” Sieviete bēgusi no sava bērna tēva, DĀR pilsoņa, kurš bijis vardarbīgs, un tādēļ, ka bērnu viņa paņēmusi līdzī, skaitās to nolaupījusi. Latvijā likums par šādu pārkāpumu paredz trīs mēnešu cietumsodu, DĀR – līdz 15 gadiem. Vai mūsu valstij nav jādara viss iespējamais, lai savu pilsoni neizdotu sodīšanai DĀR? Kādēļ aktīva tiesībsargājošo iestāžu rīcība jūtama tikai pēdējās nedēļās, kad par to aktīvi ziņo mediji? Ģenerālprokurors skaidro: pirms gada lūgt Dānijai izdot Kristīni Latvijai liedzis tas, ka sods – trīs mēneši – ir pārāk mazs. Vai viens cilvēks nebija pietiekami svarīgs, lai sāktu grozīt likumu, kaut skaidri saredzams tā absurds?

Vakar Latvijā atkārtoti aicināja mūsu pilsoni Dienvidāfrikai neizdot un sagaidīt piektdien Dānijas apgabaltiesas sēdē, kurā lēmums var būt Kristīni atbrīvot, jo pēc Eiropas likumiem viņa sodu jau izcietusi. Latvija aicinājusi rīkoties saskaņā ar augstajiem cilvēktiesību standartiem, kas ir vienlīdz svarīgi gan mums, gan Dānijai. Ceru, ka izdosies! Un ceru, ka arī ikdienā šiem augstajiem standartiem pievērsīsim vairāk uzmanības.

Jolanta Hercenberga

RUNĀ SPECIĀLISTS

Mājputnu turētājiem jāievēro biodrošība

Madara Volka, Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļas vadītāja:

– Ņemot vērā putnu gripas uzliesmojumus vairākās Eiropas valstīs, no 7. februāra spēkā stājas mājputnu turēšanas biodrošības prasības. PVD pēdējās divās nedēļās pārbaudījis vairāk nekā 550 mājputnu novietņu un konstatējis, ka to turētāji lielākoties situācijas nopietnību izprot un pret biodrošības ievērošanu izturas atbildīgi.

Tomēr 15% mājputnu novietnēs konstatēti biodrošības prasību pārkāpumi. Neraugoties uz to, ka tieši savvaļas putni rada vislielākos saslimšanas draudus, šajās novietnēs tie varēja brīvi piekļūt mājputnu pakaišiem, barībai, ēdināšanas un dzirdināšanas vietām, līdz ar to paugstinot arī dažādu slimību risku. Lai minimizētu risku, ka putnu gripas uzliesmojuma dēļ tiek radīti ierobežojumi nozares uzņēmumiem, pastiprinātās pārbaudes prioritāri notiek tajās mājputnu novietnēs, kas atrodas 10 km rādiusā ap komerciālajām putnu novietnēm.

Atgādinām: ja kādā mazajā saimniecībā tiktu konstatēta putnu gripa, komerciālās novietnes, kas atrodas skartās saimniecības tuvumā, ciestu finansiālus zaudējumus, jo putnu gripas apkarošanas periodā karantīnas zonā būtu ierobežojumi mājputnu, olu, gaļas un to produktu realizācijai. Turklāt valsts līmenī tiktu noteikti eksporta ierobežojumi.

Lai no iespējamās saslimšanas pa-

sargātu, PVD aicina ievērot biodrošību:

- turēt mājputnus slēgtā telpā (kūti vai vieglākas konstrukcijas būvē, kurai pamati ir vai to nav un kas no augšas un sāniem ir pietiekami pasargāta no savvaļas putnu, sevišķi ūdensputnu, kā arī citu dzīvnieku piekļūšanas mājputnu turēšanas, dzirdināšanas un barošanas vietai;
- telpa var būt norobežota ar smalku sietu un noklāta ar drošu, ūdensizturīgu jumtu, kā arī tā var būt slēgta nojume;
- nodrošināt sevi un darbiniekus ar darba vai maiņas apģērbu un apaviem;

- nepieļaut nepiederošu personu piekļūvi mājputnu turēšanas vietai;
- mājputnu barošanu un dzirdināšanu organizēt mitnē vai norobežotā teritorijā, novēršot savvaļas putnu piekļūvi;
- nodrošināt, lai barībai un pakaišiem nevarētu piekļūt savvaļas putni;
- nepiedalīties tirgos, izstādēs, skatēs un citos pasākumos, kuros ir mājputni;

- aizliegta izbraukuma tirdzniecība ar mājputniem un inkubējamām olām;
- aizliegts mājputnus izlaist medijamo putnu krājumu atjaunošanai.

Par visiem gadījumiem, kad ir aizdomas par mājputnu saslimšanu (piemēram, samazinās barības un ūdens patēriņš, tiek novērota masveidīga bojāeja, akūta asiņaina diareja, smakšana, putniem parādās respiratoras (elpošanas ceļu) infekcijas slimības pazīmes), nekavējoties jāziņo praktizējošam veterinārārstam vai PVD. Visām mājputnu turēšanas vietām jābūt reģistrētām Lauksaimniecības datu centrā. Aicinām iedzīvotājus ziņot, ja vienuviet novēroti vairāki miruši savvaļas ūdensputni. Ziņot var jebkurai PVD pārvaldei vai arī pa uzticības tālruni 67027402.

Aktuālo informāciju par putnu gripas uzliesmojumiem Eiropā var uzzināt vietnē www.zm.gov.lv – Pārtikas un veterinārais dienests (sadaļā *Putnu gripa*).

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas zīmējums

„Mums ir arī špikeru kaste, kurā saliekam visu mačiem vajadzīgo. Var ņemt līdzi grāmatas un citus izziņas materiālus, bet nedrīkst mobilos telefonus un programmējamo kalkulatoru. Kur vien varam, piedalāmies. Gribētos jau doties ārpus Latvijas,” par sacensībām saka Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra radio un televīzijas pulciņa dalībnieki.

PĒC PUBLICĒTĀ

Precizējums Dainas Tāfelbergas rakstam

Kurzemnieka 7. februāra numurā Dainas Tāfelbergas rakstā *Svētki mācītājam un visai draudzei* ieviesusies kļūda – es it kā esot pieminējis, ka studiju gados arī garīdzniecībā valdījusi padomju ideoloģija, pret ko pats cīnījies. Nekad neko tādu neesmu ne pieminējis, ne

apgalvojis – tas ir plīkšis se jā visiem dzīvājiem un mūžībā aizsuktajiem garīdzniekiem, kas padomju laikā riskēja ar visu, lai būtu pēdējais cietoksnis cīņā ar bezdievīgo padomju ideoloģiju. Atvainojos visiem, kuri to lasīja un guva nepareizu priekšstatu par ma-

niem izteikumiem. Vienmēr dziļi noliecos to priekšā, kuri nesalūza padomju totalitārā režīma apstākļos, apliecinot ticību. Paldies Dainai Tāfelbergai par rakstu, un arī viņas vārdā lūdzu atvainot par radušos kļūdu.

Mācītājs Viesturs Pirro

FEISBUKĀ

5. februāris.
Aivars Vētra

Pēc raksta *Kurzemniekā* par Zaigu Roni, kurai kopš novembra Kuldīgā ir ģimenes ārstes prakse.

„Ar ģimeni ilgi meklējām,

mainījām ģimenes ārstus (labi, ka veselības sistēma vismaz to ļauj darīt, protams, ja ārstam prakse nav pārpildīta). Nu beidzot esam nobāzējušies, un piekrtu visiem, kas saka, ka daktare ļoti laba, iedziļinās pacienta problēmās, meklē problēmas sakni. Kas citos Kuldīgas ārstos ne-

patika? Paviršība, attieksme, nedomāju, ka ārsts var atļauties būt vulgārs. Jā, jā, arī ar tādiem nācies ģimenei saskarties. No tādiem pa gabalu. Jāpiekrt, ka cilvēka izglītība neliecina par viņa inteligenci. Cilvēki, mūsdienās taču ir tik daudz iespēju! Tās manas pārdomas par tēmu – labs ģimenes ārsts.”

MUMS ZVANA

Kad greiderēs mazās ielas?

Kuldīdznieki no Putnudarza grib zināt, kad tiks sakārtotas grantētās ieliņas. Piemēram, Izstādes ielā greiders parādies labi ja reizi gadā. Nav bijis pasen, un tagad brauktuve vie-

nās bedrēs. Lielākās ielas tiek apstrādātas ar dubulto segumu, bet par mazajām neviens neliecoties ne zinis.

Kuldīgas komunālo pakalpojumu vadītājs Artis Roberts

paskaidroja, ka uzņēmums ielas apkopj pēc domes pasūtījuma noteikta grafika. Plānošanā ar saviem darbiniekiem viņš jautājumu aktualizēšot.

Inguna Spuleniece

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā izvēlēties profesiju? Kā jūs ieteiktu jauniešiem atrast īsto ceļu?

Aivars Aišpurs, pensionārs: – Izvēlējos metālapstrādi un *Lauktechnikā* tajā nostrādāju 44 gadus. Tēvs bija ugunsdzēsējs, ieteica arī man. Gadu nostrādāju, bet pa kluso no viņa aizmuku uz metālapstrādi.

Nedēļu tēvam nerādījos. Kā radās interese par metālapstrādi, pats nezinu, bet izvēli nenožēloju. Jauniešiem ir diezgan, ko izvēlēties. Jābūt priekšstatam, ko kādā profesijā dara, lai par to rastos interese. Vajag, lai vecāki vai radnieki tur strādā vai kāds paziņa. Jāpamēģina to darīt, jāsaprot, vai iet pie dvēselītes. Un tad nemitīgi visu mūžu zināšanas jāpildveido. Nepietiek ar to, ka iemācies un tikai dari.

Salvis Zēbergs, celtnieks: – Izmācījos par bārmeni, bet tajā profesijā nekad neesmu strādājis. Nepatika, bet izvēli mācīties nenožēloju. Tie bija forši gadi. Sāku strādāt celtniecībā un joprojām to daru. Tagad jauniešiem ļoti grūti izvēlēties sev ko piemērotu un tādu, lai varētu arī labi nopelnīt. Fizisku darbu negrib.

Es ieteiktu kaut ko saistītu ar informācijas tehnoloģijām, kādu sēdošu darbiņu.

Vēsma Feldmane, pensionāre: – Tēvs bija mežzinis, tādēļ bija doma mācīties mežsaimniecību. Klases audzinātāja teica, ka nebūs viegli pa mežiem visu mūžu strādāt, un ieteica mācīties par skolotāju. Paklausīju un visu mūžu nostrādāju skolā. Jaunietim es šo profesiju neieteiktu, jo darbs nav viegls, bet pašai patika. Manā gadījumā skolotājas ieteikums bija labs, kaut gan mežs joprojām patīk.

nostrādāju skolā. Jaunietim es šo profesiju neieteiktu, jo darbs nav viegls, bet pašai patika. Manā gadījumā skolotājas ieteikums bija labs, kaut gan mežs joprojām patīk.

Jānis Retejums, kuldīdznieks: – Skolas laikā nebija idejas, ko gribētu darīt. Tēvs bija namdaris, māte šuvēja. Tēvam piepalīdzēju, bet viņa profesiju negribēju. Pārņācu no armijas, pazīstamie strādāja par sakaru

kabeļu montieriem, un arī es sāku to darīt. Kursos vairākkārt gāju, līdz ieguvu 5. kategoriju. Patika – 11 gadus nostrādāju, līdz tas vairs nebija aktuāli un darba vietu likvidēja. Grūti citam ieteikt, ko izvēlēties. Pašam jāsaprot, kas iepatīkas.

Maija Jansone, pensionāre: – Es nezināju, ko izvēlēties, bet zināju, ka negribu sēdošu darbu kantorī. Draudzene gāja uz Jēkabpils tehnikumu. Tur piedāvāja daudz ko interesantu, kas vilināja, tādēļ kompānijas

pēc iestājos arī es. Ieguvu grāmatvedes profesiju, un tas nozīmē darbu kantorī. Pēc sadales piedāvāja strādāt Krāslavā vai Kuldīgā. Izvēlējos braukt uz šejieni un visu mūžu strādāju par grāmatvedi. Darbs iepatīkās. Jauniešiem es ieteiktu nebaidīties un pamēģināt vairākas profesijas. Jāmācās. Ja nepatīk, jāmeklē kas cits. Svarīgi, lai darbs iet pie sirds.

Diāna Šteinberga, lauksaimniece: – Mamma labi gatavoja ēst, cepa kūkas, man arī patika, tādēļ izmācījos par konditori-pavāri. Citam grūti ko ieteikt. Es mudinātu saprast, kādi talanti katram piemīt – kas labi padodas. Jāizvēlas tas, kas piemērots konkrētam cilvēkam.

Jādomā arī par to, cik labi darbs ir atalgots.

Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Skrundā aiztur narkotiku tirgotājus

Par nedēļas notikumiem Skrundas novadā stāsta pašvaldības policijas inspektors Andis Doniņš.

3. februāris. Saņemam sūdzību, ka kāds Skrundas iedzīvotājs nerūpējas ne par savu, ne apkārtējo labsajūtu, jo novārtā atstājis sausās tualetes izvešanu. Nākas braukt un skaidroties. Nākamais izsaukums ir par pieklīdušu vilku šķirnes suni, kas ieradus kādās mājās. Dzīvnieka saimnieku diemžēl neizdodas atrast, un suns pēc pāris dienām nodots dzīvnieku patversmei. Saņemam informāciju no Valsts policijas, ka Skrundā divas personas aizturētas par narkotisko vielu izplatīšanu.

4. februārī iedzīvotāji ziņo, ka privātā dārziņā atrasts beigts briedis. Pēc visa spriežot, nav pamanījis žogu, ieskrējis tajā un lauzis sprandu. Paziņojam vietējam mednieku kolektīvam, kas dzīvnieku aizved. Dodamies apskatīt vietu, kur kāds cilvēks dzīvoja pirms ieslodzījuma. Tuvākajā nākotnē viņš tiks atbrīvots, un jānoskaidro, vai tur atkal varēs dzīvot. Nevarēs, jo dzīvoklis privatizēts. Ziņojam pašvaldībai, kam jautājums būs jārisina. Valsts policijā nogādājam cilvēku, kam uzlikts piecu dienu arests par auto vadīšanu reibumā.

5. februāris. Nākas sazināties ar mājlopu īpašnieku, jo viņa dzīvnieki nāburgam izbrādājot īpašumu. No saimnieka saņemts solījums ierasties iecirknī un rakstīt paskaidroju-

mu, kā lopi pasprukuši. Nākamā administratīvā lietvedība ir par valsts meža piesārņošanu, jo ceļa Skrunda–Rudbārži malā kāds izmetis trīs lielus maisus ar atkritumiem. Apskatām Jaunmuižas karjeru, jo tur sākti ar pašvaldību nesaskaņoti darbi. Pēc mūsu vizītes darītāji dokumentāciju sakārto tā, kā tam jābūt. Kāda pārdevēja mūs sauc talkā, jo gaļas veikalā atrodas vīrietis tādā reibumā, ka nevar nostāvēt kājās. Iereibušo savācam, sākam lietvedību.

6. februāris atnes labas ziņas: Skrundas pašvaldības policijā atkal ir divi darbinieki, jo policista pienākumus sāk pildīt Aleksandrs Demčenko. Tālāk nākas sēsties pie monitoriem un caurskatīt videokameru ierakstus, jo septiņos no rīta kāds autovadītājs, braucot cauri pilsētai, nav izslēdzis tālās gaismas un apžilbinājis pretimbraucēju. Video varētu ieviest skaidrību. Nīkrāces pagasta Dzeldas sociālās darbinieces lūdz pārbaudīt alkoholu kāda cilvēka izelpā – alkometrs rāda 3,55 promiles.

7. februāris. Lielākoties viss mierīgi, sadarbojamies ar Valsts policiju.

8. februāris, sestdiena, ir klusā diena, bet nedēļa beidzas ar došanos pie Skrundas iedzīvotājiem un skaidrojumu, ko iesākt ar pieklīdušu kaķi.

Pierakstīja **Alberts Dinters**

VUGD ZIŅO

Dzēš ugunsgrēkus, likvidē vēja postījumus

Aizvadītajās brīvdienās Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Kurzemes reģiona brigāde saņēmusi 19 izsaukumus: septiņus uz ugunsgrēkiem, sešus uz glābšanas darbiem, vēl seši bija maldinājumi.

Visnopietnākais izsaukums saņemts piektdien, 7. februārī. Palīgā saucieni atskanējis no Kuldīgas novada, kur saskaņā ar sākotnējo informāciju ēkā dega gāzes balons. Ierodoties

dzēsēji konstatēja, ka balons dedzis 1m². Mēģinot ugunsgrēku dzēst pirms VUGD ierašanās, kāds cilvēks cietis, un viņš nodots ātrajai palīdzībai. Ugunsdzēsējiem izdevies nelaimi likvidēt nepilnās 20 minūtēs.

Savukārt naktī no svētdienas uz pirmdienu plosījās spēcīgs vējš, radot bojājumus, bet Kuldīgas daļas darbiniekiem sekas nācies likvidēt tikai vienu reizi.

Alberts Dinters

MEDIĶI ZIŅO

Braukuši 101 reizi

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe **Baiba Būvmeistere**.

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā no 3. līdz 10. februārim izpildīts 101 izsaukums. Hospitalizēti 48 pacienti, no tiem četri bērni. No visiem pacientiem 17 bijuši alkohola reibumā: 11 vīrieši un sešas sievietes. Notikušas trīs krimināltraumas, divas transporta, viena sporta un 12 sadzīves traumas.

Mazo deju deju sasniegumi

Kuldīgas deju skolotājas Ineses Olštreinas audzēkņi ikgadējās Kurzemes sporta deju sacensībās Liepājā ieguvuši daudzas godalgotas vietas.

Kurzemes sporta deju sacensībās pirmsskolas grupā 1. vietu ieguvuši Ieva Magdalēna Pētersone un Roberts Kvāls.

I. Olštreina stāsta: „No maniem audzēkņiem piedalījās 22 deju deju pāri. Tie ir bērni no pirmsskolas izglītības iestādēm *Ābelīte* un *Cīrulītis*, kā arī skolēni no 1. līdz 4. klasei. Rezultāti ir ļoti labi: ar 22 pāriem ieguvām astoņas pirmās, deviņas otrās un četras trešās vietas. Tie, kas ieguva vislielāko punktu skaitu, saņēma kausus. Pirmsskolas grupā 19 pāru konkurencē visvairāk punktu un kausu ieguva Roberts Kvāls ar partneri Ievu Magdalēnu Pētersoni no *Ābelītes*. 1. klases grupā 21 pāra

1. klasēm Kurzēmē 1. vietu izcīnījuši Viktorija Skudika un Kristofers Konutis.

konkurencē, dejojot divas dejas, visaugstāko punktu skaitu un kausu ieguva Kristofers Konutis ar Viktoriju Skudiku.”

Lāsma Reimane, Ineses Olštreinas arhīva foto

Jūrkalnes stāvkrastu šoreiz vētra saudzē

Gada sākumā Jūrkalnes pagasta Labragā notika iespaidīgs stāvkrasta nogruvums, arī februāra sākumā jūra paņēmusi pamatīgu zemes daļu. Šonedēļ meteorologu prognozes, ka Kurzemes piekrastē brāzmas var sasniegt pat 28 m/sek., lika bažīties, vai tās atkal nenodarīs postu gleznainajai vietai. Pirmdienas rītā pagasta vadītājs Guntars Reķis sacīja, ka šoreiz

vējš bijis mazāks, nekā solīts.

„Neesmu apskatījis visu pludmali, tikai problemātiskās vietas,” skaidro G. Reķis. „Labragā, kas šogad pamatīgi cietis, šoreiz viss mierīgi – jauna nobrukuma nav.” Viņš stāsta, ka jūra sevī skalo iekšā to, kas jau nobrucis, bet nav izslēgts, ka vēl neapskatītajās vietās tā atkal būs paņēmusi sev daļu sauszemes. Bet vismaz Jūrkalnes centrā, kur atrodas galvenā

peldētava, bojājumu nav.

Pēdējā nogruvumā 3. februārī, kā vēsta aculiecinieku ieraksti sociālajos tīklos, jūra no meža paņēma pat 20–30 metru. Pēc tam Pāvilstas novada tūrisma informācijas centrs izplatīja brīdinājumu, ka Jūrtakas posms Pāvilsta – Jūrkalne ir ļoti bīstams, krasta nogruvumi vērojami Strantē, Uilmalē, Labragā.

Alberts Dinters

Adatu tornis ticis otrajā kārtā

Skate *Gada labākā būve Latvijā* otrajai kārtai kategorijā *Restaurācija* žūrija izvirzījusi arī vienu Kuldīgas objektu – atjaunoto Adatu muzeja torni Liepājas ielā 37.

Industriālā mantojuma ēkā – kādreizējā telegrāfa tornī – atrodas ekspozīcija par adatas vēsturi no civilizācijas pirmsākumiem līdz mūsdienām un adatu fabriku vēsturi Kuldīgā un Latvijā. Ekspozīciju izstrādājusi SIA *Bonus Eventus*. Būvdarbus paveica SIA *Warss+*, par autoruzraudzību atbild SIA *Ozola & Bula*, arhitektu birojs, par būvuzraudzību – SIA *Struņķukrogs*. Projekta finansējums – 1,14 miljoni eiro, t.sk. nepilni 972 000 eiro no *Interreg* Igaunijas–Latvijas sadarbības programmas.

Pavisam otrajai kārtai izvirzītas 85 būves. Kategorijā *Ainava* – arī *Vējturu nams* Jūrkalnē, ko cēla Kuldīgas *Būvfirma „Inbu”*. Šomēnes žūrija – 48 nozares eksperti – dosies braucienos pa Latviju, lai objektus novērtētu un iekļautu ar pasūtītājiem, celtniekiem, arhitektiem un ēku izmantotājiem. Būves tiek vērtētas astoņās grupās.

Jana Sūruma
Lāsma Reimanes foto

Tā dzīvosim Kuldīgas novadā

Lai arī izdevumu ir aptuveni par pieciem miljoniem eiro vairāk nekā ienākumu, Kuldīgas novada dome šīgada budžetu sauc par sabalansētu. Tas pieņemts bez lielām publiskām deputātu diskusijām.

Dome skaidro, ka trūkstošo nosedz uzkrājums. Pašvaldības pamatbudžeta kontu atlikums 1. janvārī bijuši trīs miljoni 162 000 eiro.

Domes priekšsēde Inga Bērziņa ziņoja arī par ekonomisko un sociālo situāciju, pašvaldības uzdevumiem trim gadiem. Ziņojumā minēts, ka, veidojot budžetu, pašvaldības ļoti atkarīgas no nodokļu politikas, kā arī valsts makroekonomiskā scenārija un aprēķiniem pašvaldību finanšu izlīdzināšanai.

PRIORITĀTES TĀS PAŠAS, BET IR JAUNUMI

Deputātiem I.Bērziņa atzina, ka prioritātes līdzīgas pērnajām, bet ir arī jaunumi. Tāds ir pabalsts vecākiem par jaundzimušo. Vēl pašvaldībai būs jāmaksā puse par 1.–4. klases brīvpusdienām (līdz šim maksāja valsts, bet pašvaldība – pārējiem, arī piecus un sešus gadus veciem bērniem). Lai nodrošinātu konkurences spēju, pašvaldības iestādēs par 8–10% paaugstināts atalgojums. Ieņēmumi ļausot algu palielināt arī pirmsskolas pedagogiem, skolotāju palīgiem, sociālajiem un kultūras darbiniekiem, bāriņtiesai, pašvaldības policistiem u.c. No pamatbudžeta 100 000 eiro paredzēti lauku ceļiem. Būs gan tradicionālie pasākumi, gan divi jauni: Baltu vienības diena un sacensības *Noskrien ziemu*.

NAUDA INFRASTRUKTŪRAI

Lielākās investīcijas tiks ielu un teritorijas labiekārtošanai, lai attīstītos uzņēmējdarbība, kā arī izglītības iestādēm. Infrastruktūras objektiem paredzēti 8,8 miljoni. Pārsvārā gan tiks pabeigti iesākie projekti ar Eiropas līdzfinansējumu, jo aizņemšanās no Valsts kases pašvaldībām ierobežota. Tikšot pabeigta pērn iesāktā Jelgavas, Graudu un L.Paegles ielas pārbūve. Tai paredzēti divi miljoni 806 000 eiro. 3,58 milj. eiro tiks Eiropas atbalstītajam projektam *Jēkaba ceļa kultūras mantojums un mākslas jaunrades magnēti*. Tajā pašvaldība sadarbojas ar Alsungas un Talsu novadu. Kuldīgā nauda paredzēta mākslas kvartālam Kalpaka ielā. Turpināsies projektēšana, lai Liepājas ielā 14 taptu centrs, kurā pakalpojumus saņems cilvēki ar garīgiem traucējumiem un bērni ar funkcionāliem traucējumiem, bet L.Paegles ielā 12 paredzēti grupu dzīvokļi. Ir arī citas ieceres pilsētā un pagastos.

IEŅĒMUMI – NE TIKAI NO NODOKĻIEM

Tiek prognozēts no iedzīvotāju ienākuma nodokļa saņemt vairāk nekā desmit miljonus, tomēr par 225 000 mazāk nekā pērn. Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi būs 1,22 milj., par ēkām – ap 214 000, par mājokļiem – nepilni 83 000, par inženierbūvēm – ap 12 000. Azartspēļu nodoklis došot 50 000 eiro. Naudu ienes arī nenodokļu ieņēmumi. Naudas sodos no iedzīvotājiem paredzēts iekasēt 15 000 eiro – par 5000

vairāk nekā pērn. No ēku pārdošanas iecerēts iegūt 154 000 (par 19 000 vairāk). Plānots pārdot arī mežus un zemi, saņemot ap 413 000 eiro. „Ieņēmumu daļa plānota ar piesardzību, bez nepamatotām prognozēm,” uzsver I.Bērziņa.

SABIEDRISKAJAI KĀRTĪBAI UN DROŠĪBAI

Pašvaldības policijas uzturēšanai paredzēts tērēt ap 295 000 eiro. Policijas patruļas arī turpmāk strādās 24 stundu režīmā. Paredzēts pilsētā novērošanu pilnveidot, videokameras pērkot par 10 000 eiro.

ATPŪTA, KULTŪRA, SPORTS, RELIĢIJA

Šīm jomām būs jāiztiek ar 3,27 milj. eiro. Nauda paredzēta gan Kuldīgas kultūras centram, gan pasākumiem. *Dzīrēm Kuldīgā* tiks 128 000 eiro, pasākumam *Lido zivis Kuldīgā* – 16 000, piknikam pie Māras dīķa – 16 500, Hercoga Jēkaba gadatirgum – 14 000, tikpat ziemas festivālam *Notici brīnumam*.

Kuldīgas bibliotēkai atliks 635 310 eiro, novada muzejam – 368 395 eiro, aktīvās atpūtas centra darbībai un pasākumiem – 163 000 eiro.

SKOLĀM UN BĒRNU DZĪVĪBAM

18,16 milj. eiro paredzēti izglītības iestāžu uzturēšanai un attīstības projektiem, bērnu ēdināšanai, pedagogu algai. Pašvaldība joprojām finansēs nometnes bērniem, stipendiju topošajiem skolotājiem un ārstiem, licencētas aukles, jauniešu darbu vasarā, bezmaksas sabiedrisko transportu skolēniem un tehnikuma audzēkņiem. Turpinās remontēt skolas un bērnudārzus.

Savstarpējiem norēķiniem par izglītību ieplānoti 246 000 eiro – par 30 000 vairāk. Savukārt dalībai Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos – ap 62 000 eiro.

SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Tai paredzēti 2,27 milj. eiro (par 228 000 vairāk). Lielākais palielinājums esot pakalpojumu cenu pieauguma dēļ. Sociālajam dienestam pabalstiem tiek ap 1,45 milj. (par 103 000 vairāk). Jaunajam jaundzimušajam pabalstam paredzēti 35 000 eiro.

AIZŅĒMUMI UN GALVOJUMI

Saskaņā ar Valsts kases līgumiem, paredzēts atdot 1,88 milj. eiro aizņēmumu pamatsummai un ņemt 3,68 milj. eiro aizņēmumus. Ap 140 000 eiro paredzēti pašvaldības galvojumu atmaksai.

Plānotās un pašreizējās kredītsaistības kopā ir 8,32% no budžeta. Šogad paredzēts aizņemt diviem Eiropas projektiem, lai novada skolās uzlabotu mācību vidi un Kuldīgas rietumu daļā degradētās teritorijas sakārtotu ražošanas vajadzībām.

2020. gada budžets

IZDEVUMI.	eiro	%
KOPĀ: 36 MILJONI 164 172 EIRO		
Izglītībai	18 164 155	50,22
pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai	9 221 092	25,5
kultūrai un sportam	3 266 039	9
sociālajai aizsardzībai	2 271 494	6,28
administrācijai	1 798 813	4,97
ekonomiskajai darbībai (autoceļu fonds)	1 042 273	2,88
vides aizsardzībai	95 473	0,3
sabiedriskajai kārtībai un drošībai	294 780	0,82
veselībai	10 053	0,03

PRIORITĀTES

- Iedzīvotāju labklājība.
- Izglītības un kultūras infrastruktūra.
- Uzņēmējdarbības attīstība.
- Pievilcīga dzīves vide pilsētā un pagastos.
- Kuldīgas vecpilsēta.
- Izcilī pasākumi.

IEŅĒMUMI. KOPĀ: 31 MILJONS 623 761 EIRO	eiro	%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	10 208 761	32,4
nekustamā īpašuma nodoklis	1 673 816	5,3
nodokļi par pakalpojumiem un precēm (t.sk. azartspēļu nodoklis – 50 000 eiro, dabas resursu nodoklis – 65 000 eiro);	115 000	0,4
ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma	10 060	0,04
valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodeva	31 596	0,1
naudas sodi un sankcijas	15 000	0,06
pārējie nenodokļu ieņēmumi	74 796	0,3
ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas un mantas realizācijas	587 187	2
budžeta iestāžu ieņēmumi no maksas pakalpojumiem	894 689	3
valsts budžeta transferti	17 787 709	56,4
t.sk.:		
• valsts budžeta maksājumi noteiktam mērķim – 6 111 908 eiro;		
• dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda 7 520 675 eiro;		
• Eiropas Savienības un citu ārvalstu līdzfinansētajiem projektiem (pasākumiem) – 4 155 126 eiro;		
• no citām pašvaldībām (izglītībai) – 225 676 eiro.		

EKONOMISKĀ UN SOCIĀLĀ SITUĀCIJA KULDĪGAS NOVADĀ

2019. gada 1. jūlijā bija deklarēti 23 690 iedzīvotāji (gada sākumā – 23 814). Kopš 2014. gada skaits samazinājies par 8,6%.
11 083 (46,8%) iedzīvotāji deklarēti pilsētā, 12 607 (53,2%) – pagastos.
15 251 iedzīvotājs bija darbības vecumā, 5916 – jaunāki, 4845 – vecāki.
Reģistrēto bezdarbnieku skaits pērn 30. novembrī bija 787. Bezdarba līmenis – 5,7%, tas ir nedaudz lielāks nekā vidēji valstī (4,6%). Salīdzinot ar 2018. gada novembri, skaits samazinājies par 28, bezdarba līmenis – par 0,1%.
Novada specializācija ir meža nozare (mežsaimniecība, mežizstrāde, kokapstrāde un ar to saistītie pakalpojumi), lauksaimniecība un vieglā rūpniecība, arī tūrisms, pakalpojumi un radošās industrija.
Šīgada sākumā reģistrēti 2328 aktīvi uzņēmumi: jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība), dzīvojamā un nedzīvojamā ēku būvniecība, mežizstrāde, graudaugu, pākšaugu, eļļas augu sēklu audzēšana, kravu pārvadājumi, mazumtirdzniecība, auto apkope un remonts, mežkopība un citas mežsaimniecības darbības.
Pērn Komercreģistrā un Uzņēmumu reģistrā reģistrēti 93 jauni uzņēmumi, likvidēti – 147.
Strādājošo vidējā bruto darba samaksa mēnesī 2017. gadā bija 770 eiro. Latvijā – 1077 eiro. Novadā par 28,5% zemāka nekā vidēji valstī, taču pēdējos piecos gados šeit augusi straujāk nekā valstī kopumā.

/Pēc Pilsnibas un migrācijas lietu pārvaldes, Centrālās statistikas pārvaldes, Nodarbinātības valsts aģentūras un datu bāzes Lursoft ziņām/

? JAUTĀJUMS KULDĪGAS NOVADA DOMES DEPUTĀTIEM KĀ VĒRTĒJAT BUDŽETU?

■ **Sigita Vaivade** (ievēlēja no Nacionālās apvienības saraksta): – Vienmēr gribas vairāk un labāk, bet jāsaprot iespējas. Mani skumdina tas, ka lielākam finansējumam, lai celtu atpazīstamību tūristu acīs, lai interesantāk un labāk iebraucējiem, bet iedzīvotāji ar savām prioritātēm paliek bezspēcīgi. Joprojām neesmu atmetusi cerību, ka Pārventā tiks pabeigta meliorācija un tiks rekonstruēti grāvji. To sistēma ir vienkārši katastrofāla! Redzu, ka kaimiņš dzīvo ūdenī – viss dārzs slapjš līdz pat durvju sliekšnim. No gada uz gadu projekts tiek atlikts, jo nav naudas, bet tad atkal rodas citas prioritātes. Ceru, ka izdosies nonākt pie kopsaucēja par dzīvokļiem jaunajām ģimenēm. Tas ir aktuāli, jo ģimenes grib pārcelties uz Kuldīgu. Mums vajadzīgi jauni cilvēki. Un idejai, ka *Kuldīgas komunālie pakalpojumi* bijušo bērnudārzu pārtaisa par 14 dzīvokļu māju, jādod zaļā gaisma.

■ **Mārtiņš Tjarve** (KPV LV): – Domāju, ka budžets ir sabalansēts. Nekad jau neviens neteiks, ka visam pietiek, bet šogad budžets veidots korekti, tāpēc arī par to nobalsoju.

■ **Ruta Karloviča** (ZZS): – Zinot, ka budžeta veidošanai šogad ir atšķirīgi nosacījumi, iepriecina tas, ka bez tradicionālajām ir iekļautas vēl citas sabiedriski būtiskas lietas. Par cilvēkiem ir domāts. Piemēram, gājēju ceļi uz Ābeļciemam, uz Mežvaldi. To mūsu partija bija ielikusi savā programmā, tādēļ prieks, ka nauda tam atrasta. Kā vienmēr, ir atstāts rezerves fonds. Prioritātes nemainās. Gandarī tas, ka pašvaldība saglabājusī atbalstu skolēnu ēdināšanai. Zinu, cik nozīmīgi ģimenēm tas ir. Priecājos, ka darbojas senioru skola un pašvaldība to atbalsta.

Cietumsods par dedzināšanu Vecvilgālē

„Ilglaicīgs apcietinājums nebūtu nepieciešams. Sabiedrībai un sociālajiem darbiniekiem jāpievērš apsūdzētajam lielāka uzmanība,” tā Kurzemes rajona tiesā Kuldīgā krimināllietā par dedzināšanu advokāts Ojārs Ozoliņš debatēs sacīja par savu aizstāvamo Elvi. Piespriestais sods ir seši mēneši ieslodzījumā ar viena gada uzraudzību probācijā.

LIETA IEROSINĀTA PAR VIENU GADĪJUMU

Pagājušajā vasarā *Kurzemniekā* rakstījām par situāciju Vecvilgālē, kad Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbinieki uz turieni pāris mēnešu laikā traukušies vairāk nekā desmit reizi, lai dzēstu tur ugunsgrēkus. Sešu dzīvokļu mājā *Kaijas* dega divi pašvaldības dzīvokļi, arī netālās bijušās cāļu fermas, kūla, vēlāk vasarā siena vāli un ruloni.

Toreiz *Kurzemniekam* vairāki vecvilgālnieki sacīja, ka dzīvojot nemitīgās bailēs no nākamās ugunsnelaimes, jo tās izraisot vietējais – nu jau 22 gadus vecais Elvis. Viņam par nodarījumu uzrakstīti vairāki administratīvā pārkāpuma protokoli, uzlikts arī naudas sods, bet dedzināšana turpinājusies.

Kad pērn 27. jūlijā viņš ar šķiltavām pielaidis uguni netālajā plavā savālotajam sienam, ierosināta lieta pēc Krimināllikuma 185.panta 2. daļas par svešas mantas tīšu iznīcināšanu vai bojāšanu dedzinot. Sods par to ir brīvības atņemšana līdz desmit gadiem un probācijas uzraudzība līdz trim gadiem vai bez tās.

Elvis pirmstiesas izmeklēšanā dedzināšanā atzinies, savu vainu atzīstot, un kopš septembra atrodas ieslodzījuma vietā Liepājā.

Arī tiesā viņš vainu atzina.

Iepriekš tiesas sēdē liecību sniedzis cietušais, kura mantai kaitējums nodarīts. No nodegušajiem siena vāliem būtu iznākuši 15 siena ruloni, katra vērtība ir 15 eiro. Par kopējo vērtību – 225 eiro – viņš pret apsūdzēto iesniedzis prasību, kas līdz tiesas sēdei nebija apmierināta.

NO SPECIĀLĀS INTERNĀTSKOLAS – DZIMTAJĀ VIETĀ

Šajā tiesas sēdē tika uzklautas trīs liecinieces: Elvja māte, viņas draudzene, kura kādu laiku puisim bijusi kā sociālā dienesta piešķirtā mentore, un puisim kaimiņos dzīvojoša sieviete.

No liecībām izskanēja tas, ka kopš sešu gadu vecuma Elvis dzīvojis un mācījies speciālajās mācību iestādēs Kuldīgas novada Pelču pagastā, Aizputes novada Lažas pagastā un Ainažos. Pēdējā mācību iestādē bijusi Annahites pamatskola Ventpils novada Puzes pagasta Stiklos. Sācis apgūt galdnieka profesiju, bet skola likvidēta. Tā kā viņš bijis jau pilngadīgs, Elvim Vecvilgālē piešķirts dzīvoklis tajā pašā mājā, kur dzīvo viņa māte.

„**VIŅAM TE NAV, KO DARĪT**” Tā kā puisim kopš mazotnes otrās

grupas invaliditāte ir piešķirta psihiskas saslimšanas dēļ, jālieto zāles. Lai parūpētos, ka pēc atgriešanās dzimtajā vietā, sākot patstāvīgu dzīvi, Elvis to dara, viņam piešķirta mentore. Viņas uzdevums bijis arī mācīt pagatavot ēdienu, bet sieviete tiesā atzina, ka nav spējusi to izdarīt – ēdienu gatavojuši pati. Dažas dienas pēc Elvja atgriešanās nācies izsaukt puisim medicīnisko palīdzību – neesot iedomājusies, ka zāles pie viņa nevar atstāt, viņš vairākas tabletes apēdis un gulējis istabā uz grīdas. Mediķi nogādājuši viņu slimnīcā Liepājā. Pēc atgriešanās puisis sācis dedzināt: savu dzīvokli, mammas un citas vietas. Pēc katras reizes vests uz slimnīcu Liepājā. Kad atgriezies, dedzināšana turpinājusies.

„Viņam Vecvilgālē nav, ko darīt, gribas uz Liepāju,” liecībā saka bijusī mentore. „Redz, ka pa ceļu garām brauc *ātrie*, zvana uz slimnīcu, jautā, vai atvests kāds jauns. Viņam tur draugi, draudzene.” Lūgta raksturot puīša dzīvi, sieviete stāsta, ka agrāk ciemā bijuši arī vienaudži un Elvis gājis ar viņiem kopā. Nu citi pārcēlušies, un pamatā te dzīvojot pensionāri. Elvim tur neesot, ko darīt. Sūdzējies par garlaicību.

KAIMIŅIEM BAIL

Kaimiņiene liecināja, ka pazīst Elvi kopš bērnības. Viņa māte kopā ar savu draudzeni, puīša bijušo mentoru, esot stipri daudz

lietojušas alkoholu. Elvis caurām dienām sēdējis viens pats, tad dzīvojis speciālajās internātskolās. Uz mājām brīvdienās braucis ļoti reti. Kad atgriezies Vecvilgālē uz pastāvīgu dzīvi, kaimiņiene ar puisi runājusi reti. Viņasprāt, Elvim nepatīkot, ka māte dzer. Tāpēc dedzinot. Reiz aizslēdzis kaimiņienei durvis, kurās tā atstājusi atslēgu, un to nolauzis. Viņai tāpat kā citiem kaimiņmājās dzīvojošajiem bail, jo puisis kā iedzīvotājs esot bīstams.

„DABŪJU PA MUGURU UN GALVU”

Māte kolhoza laikā strādājusi cāļu fermās, bet jau vairāk nekā 30 gadu pastāvīga darba nav. Sieviete atzina, ka dēlam viņas dzeršana nepatīk, bet Elvim nemitīgi atgādinot, lai nededzina. Pati smēķējot, bet vienmēr uzmanot, lai šķiltavas būtu kabatā un puisis tās nevarētu dabūt. „Es tik smalki nezinu, kāpēc viņš dedzina,” sacīja māte. „Viņam nepatīk tur dzīvot, grib, lai pievērsam uzmanību.”

Bērnībā, viņasprāt, saskarsme ar dēlu bijusi laba: divas reizes pie viņa aizbraukusi uz Ainažiem, vienu reizi kopā ar sociālo darbinieci uz Stikliem. Tur skolā noticis incidents, par kuru pret

Elvi celta cita apsūdzība par vidēji smagu miesas bojājumu nodarīšanu skolotājai. Lietā notiek tiesvedība, spriedums vēl nav stājies spēkā. Vaicāta, vai arī māte redzējusi, ka dēls ir agresīvs, viņa atbildēja: „Vienu reizi pa muguru un galvu dabūju.”

Puīša bijusi palīdzē:
„Viņam Vecvilgālē nav, ko darīt, grib uz slimnīcu Liepājā. Redz, ka pa ceļu garām brauc *ātrie*, zvana uz slimnīcu, jautā, vai atvests kāds jauns. Viņam tur draugi, draudzene.”

PIE MAMMAS NEGRIB, BET PATS GALĀ NETIKŠOT

Uz tiesneses Dainas Alksnes jautājumu, kā apsūdzētais plāno dzīvot tālāk, Elvis sacīja: „Es tur negribu dzīvot, jo mamma katru otro nedēļu dzer. Es jau no mazotnes negribu pie mammas.” Jautāts, vai pats spēj tikt galā ar visu, lai dzīvotu patstāvīgi, Elvis atbildēja, ka noteikti ne. Tiesnese noskaidroja, vai apsūdzētajam zināms, ka palīdzību var lūgt

sociālajam darbiniekam. Puisis apstiprināja, ka to zina.

Prokurore Guna Lapsa kā sodu prasīja brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem, ieskaitot periodu, ko apsūdzētais kopš septembra pavadījis ieslodzījumā, un divu gadu probācijas uzraudzību. Advokāts O.Ozoliņš lūdza sodu mīkstināt uz sešiem mēnešiem ar gada uzraudzību probācijā, un tā arī spriedumā tika noteikts.

Jolanta Hercenberga

Nebaidies no nezināmā

Iekļaušana sabiedrībā, stereotipu un aizspriedumu laušana – tās bija galvenās tēmas starptautiskās mācībās *Inclusion Rumānijas pilsētā Horezu, kurās piedalījās Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra speciāliste Ieva Kaltnece, jauniešu koordinatore Sintija Besenaite no Turlavas un Ance Brālīte no Laidiem.*

Janvārī 30 cilvēku no Latvijas, Itālijas, Bulgārijas, Turcijas, Polijas un Horvātijas apguvuši līdzdalības un sociālās iekļaušanas metodes, ieguvuši jaunus partnerus. Abām pagastu koordinatore šīs bijušās pirmās jaunatnes darbinieku mācības programmā *Erasmus+*.

Pārdomās dalās S.Besenaite: „Pēc apstiprinājuma, ka būšu viena no četrām latvietēm, kas dosies uz Rumāniju, protams, biju ļoti priecīga, bet arī satraukta, jo nebija ne jausmas, ko no mācībām sagaidīt. Bet jau pirmajās dienās nevienu brīdi nenožēloju, ka aizsūtīju pieteikumu, jo visi cilvēki

bija sirsnīgi, atvērti un pozitīvu emociju vadīti. Šis noteikti nebūš mans pēdējais projekts, jo tādu pieredzi nav iespējams iegūt, dzīvojot savā komforta zonā.”

Arī A.Brālīte pēc mācībām ir pozitīvi uzlādēta: „Pirms tam nezināju, kā tādas notiek. Man tas ir kas jauns. Pirms brauciena bija neliels uztraukums un neziņa, ko sagaidīt, bet, ierodoties Rumānijā, iestājās miers. Visi apkārt pozitīvi un draudzīgi. Mācības nebija ļoti blīvas – brīvais laiks starp aktivitātēm ļāva saprast tikko iegūto informāciju un jaunās metodes. Laiks paskrēja ātri, un negribēju doties prom, jo bija tik laba atmosfēra, iegūti daudz jauni draugi. Tā bija superīga pieredze, un es noteikti došos vēl kādās *Erasmus+* mācībās.”

I.Kaltnece iesaka arī citiem jauniešiem izmēģināt iespējas, ko sniedz Eiropa, un nebaidīties no nezināmā, jo, tikai iesaistoties, var paplašināt redzesloku, iepazīt pasaules valstu dažādību.

Lāsma Reimane
Ievas Kaltneices arhīva foto

Turlavas un Laidu pagasta jauniešu koordinatore Sintija Besenaite un Ance Brālīte, Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra darbiniece Ieva Kaltnece ar citiem programmas *Erasmus+* dalībniekiem Rumānijā.

Pavārs – gaistošas mākslas radītājs

AIVARS VARŅECKIS novembrī Latvijas vēstniecībā Turcijā klāja galdus mūsu valsts 101. jubilejā, janvāra beigās Rīgā vadīja Siera kluba meistarklasi, šomēnes piedalījās dāņu pavāru rīkotā seminārā par bezatkritumu darbību restorānos.

Talsu novada Laidzes pagasta zemnieku saimniecības *Ēmužas* īpašnieks, viesu nama vadītājs un šefpavārs, kurš banketus apkalpo gan savā restorānā, gan visā Latvijā, ir arī pasniedzējs Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā.

Cik vecs puika saprot, ka grib būt pavārs?

Piecpadsmitgadīgs izdomā, aiziet mācīties tolaik uz Ventspils 20. arodividusskolu un trīs gadus tur nopietni mācās. Visvairāk piesaistīja tas mēnesis, ko 1980. gadā varēju mācīties Čehoslovākijā. Divi tikai tikām. Redzēju no padomju ēdnīcas atšķirīgu mācīšanas stilu, pavāra atbildību. Skolā bija mācību restorāns, un tur gan ēdienu gatavoja, gan viesus apkalpoja.

Vai pavāram jāmāk arī apkalpot?

Ja gribi būt par pavāru, jāpārziņā arī tas. Mana pirmā darbavieta bija Laidzes tehnikuma ēdnīca. Tad pārgāju uz viesnīcu Talsos par šefpavāru. Tad jau nāca Latvijas brīvība. 1996. gadā mēģināju atvērt savu ēdināšanas uzņēmumu. Līdz šim brīdim darbojos. Ir bijuši pacēlumi, kritumi, grūtības, negulētas naktis. Tagad vieglāk, bet savulaik kafējnicas bija vaļā līdz trijiem nakti. Tad arī klienti to vēlējās. Tie bija citi laiki.

Savējo saucāt par ģimenes uzņēmumu. Ko nodarbināt?

Bija laiks, kad strādāja pilnīgi visa ģimene. Sieva ir grāmatvede, abi bērni apkalpoja. Brīvprātīgi. Nevaru teikt, ka pilnīgi obligāti, jo pašiem arī patika. Tagad viņi izvēlējušies citus darbus, bet vajadzības gadījumā vecākiem palīdz.

Vadāt meistarklases, akreditējat mācību programmas ēdināšanas speciālistiem, tehnikumā strādājat gan ar jauniešiem, gan pieaugušajiem. Saimniekot uzņēmuma virtuvē un mācīt to citiem ir atšķirīgas lietas.

Tas ir sevis pilnveidošanai. Savā virtuvē nevajag zināšanas lietot simtprocentīgi, bet tad iemācītais aizmirstas. Skolā var meklēt jauno, izmantot to.

Vai savā kafējnicā esat ēdienkarti izstrādājis un tā tik turpināt?

Nē. Ēdināšana ir radoša joma. Tu esi mākslinieks līdz brīdim, kamēr šķīvis izēsts. Jā, tā ir ātri izgaistoša māksla. Vienīgi skaidras bildes paliek pāri.

Mūsu sarunas dienā arī pats braucat mācīties, kā samazināt pārtikas atkritumus. Pavārs Mārtiņš Sirmāis teica, ka ēdināšanas biznesā problēma ir nevis ēdiena pārpalikumi, bet iepakojums.

Tā ir visiem uzņēmumiem: uztaisi nelielu banketiņu, bet pāri

Laidzes *Ēmužu* saimnieks, šefpavārs Aivars Varņeckis Kuldīgas tehnikuma audzēkņiem māca arī smalkumus par kafiju. To kopā ar viņu gatavo topošā viesu uzņemšanas speciāliste Amanda Ūdre.

Pavāram jābūt:

- labai garšas sajūtai,
- patikai pret darbu,
- atbildībai,
- cilvēkmīlestībai,
- veikliem pirkstiem,
- izturībai.

Vai tad var uztaisīt to, kas pašam īsti negaršo?

Nav tā, ka negaršo, bet visus produktus savā ēdienkartē pavāri nelieto. Ja šajā ēdienā tie iekļaujas, sevi jāpārvar un jāpagaršo.

Kad jums sevi jāpārvar?

Ja nu vienīgi ir kaut kas eksotisks: čūskas, peles. Kaut gan eksotiskās valstīs esmu bijis un šo to nogaršojis no vietējā piedāvājuma. Ar lielām grūtībām piespiedu sevi pagaršot varžu kājiņas. Izrādījās – garšīga visticamāk, tikai maza. Ārziemēs vienmēr cenšos kaut ko nogaršot, jo, nedaudz pamainot, daudz ko var pagatavot arī mūsu virtuvē. Sevis papildināšanai skatos, kā ārziemēs strādā uzņēmumi.

Vai esat latviskas virtuves piekritējs?

Ēdiena gatavošanas ziņā man tā ir mīļāka, bet patīk arī Eiropas.

Ko izvēlās klienti?

Dažādas lietas.

Klients ir gudrs –

daudz kur pabijis, zina, kā un kam jāgaršo. Ēdiens pēc garšas var atšķirties, jo mums nebūs visu produktu, kas audzēti izcelsmes valstī. Katrā valstī audzētais garšos atšķirīgi. Tas pats tomāts, zeme.

Ko likāt galdā Turcijā?

Pārsvarā latviskos ēdienus. Ēdienu vēstniecībā gatavojām pārējo valstu diplomātiem un latviešiem, kas dzīvo Turcijā. Visiem ļoti garšoja uzkodas, centāmiešiem paņemt līdzīgu pie mums augušos produktus. Es veidoju

paliek pilni konteineri iepakojuma. Mūsdienās, kad ir iespēja inficēties ar dažādām slimībām, iepakojums vajadzīgs, bet jādodomā nedaudz citādāk. Šis ir lauciņš, kurā daudz darāmā. Būtiski ir atkritumus pārstrādāt.

Ēdiena sastāvdaļas cenšamies pēc iespējas izmantot. Ar cūkas ādiņu var konditorejai ieziest pannu, no tās izvārt buljonu. Jāmeklē lietojams katram uzturā derīgam produktam, jo tā ir pašu nauda, ko izmetam atkritumos.

Latvijā iecienīti ir pavāru šovi. Vai jums tāds ir?

Nē, es arī nevēlos. Tas ir grūti, darbietilpīgi un prasa daudz laika.

Esmu filmējis televīzijā *Māmiņu klubā*, un ne tikai tur, arī Talsu televīzijā.

Šovs ir pusstundu garš, bet filmēts tiek apmēram astoņas stundas. Turklāt viss jāparāda kvalitatīvi.

Vai tiešām Džeimija Olivera 30 minūšu šovs tiek filmēts ilgāk?

Noteikti. Bet kopumā pavāru šovus vērtēju atzinīgi. Ir tādas lietas, ko var paņemt un ko nevar izmantot. Šovs ļauj saprast, ka vienu un to pašu ēdienu var pagatavot dažādi. Katram pavāram savas garšas izjūtas.

Skatos raidījumu *Uz nažiem*, bet no šefpavāra Konstantīna Ivļeva esmu iemācījusies tikai izcept garšīgus kartupeļus.

Labi, ka ne skaļi rāties un plēst šķīvjus. (Smejas.)

Vai šefpavāri tā dara?

Tik šerpi jau nav, bet no tā raidījuma jāsaprot, ka ēdienu gatavojam klientam, nevis pašiem sev. Nedrīkstam savas vēlmes turēt augstāk par klienta vēlmēm.

Aivars Varņeckis māca arī pieaugušos. Pērn grupa darbojās Rojā.

savu komandu – braucām divi pavāri un vēl palīgi. Lai aizvestu produktus, vajadzēja vietu vairākos čemodānos.

Par kuldīdzniekiem saka: ar kafējnicu piedāvājumu izlutināti.

Domāju, ka katra pilsēta savu publiku lutina. Ja man ir ēdināšanas uzņēmums, cenšos apmeklētājam izpatikt.

Cilvēki dažādi, pat bargi mēdz vērtēt kafējnicas, bet par tehnikuma ēdnīcu *Eža kažociņš* esmu dzirdējusi tikai labas atsauksmes.

Šeit jaunieši gūst pirmo pieredzi, kādreiz ir arī neveiksmes. Ēdienu viņi, protams, gatavo pieredzējušu pavāru uzraudzībā.

Mūsu nozarē ir ļoti jaunieši, centīgi. Ja darbs patīk, viss kārtībā. Gadās atbirums, jo darbs nav tas vieglākais. Bet, ja klients pasaka paldies, nogurums pazūd. Tas ir arī liels stimulējošs jaunajiem strādāt tālāk.

Pavāru ir daudz, katru gadu tiek mācīti vēl.

Izmācām daudzus, bet arī ēdināšanas uzņēmumu nav maz. Satiekot cunfetes brāļus, vienmēr dalāmies pieredzē, sveici zem pūra neturam. Darba pietiek arī jaunajiem, jo kadru trūkst. Daļa aizbrauc uz ārziemēm, pāriet citās nozarēs. Iemesli ir dažādi: gribas lielāku atalgojumu, nav paveicies ar klientiem.

Vai ar ģimeni arī kaut kur aizējat paēst?

Jā, bet, ja dikti sagribas un nekur iet nav laika, tad jau arī mājās mākam uztaisīt pašiem.

Vai esat bargs citu kritiķis?

Vairāk kritisks esmu savā virtuvē, bet citur saprotu, ja kaut kas nav izdevies. Kaut gan – tā īsti nav gadījies nekas briesmīgi kritizējams. Var negaršot sastāvdaļas, bet tas nenozīmē, ka tās slikti pagatavotas.

Teicāt, ka nozarē gribētos lielāku algu, bet kafējnicās cenas ir augstas.

Ēdināšana ir tā nozare, kurā ir ļoti augstas izmaksas. Algas, nodokļi, produkti, iekārtas, trauki. Iekārtas noveco, trauki plīst – jāmaina. Prasības aug.

Vai saimniecībā ko audzējat savai virtuvei?

Maz. Pārsvarā garšaugus, nedaudz dārzeņus. Man ir maziņš pavāra sakņu dārziņš. Tajā norautam svaigam zaļumam ir cita garša un aromāts.

Daudz tiek runāts, ka jāēd sezonas un vietējie dārzeņi un augļi. Ko tagad vajadzētu ēst?

Jāatgriežas pie latviešu virtuves saknēm. Visu, kas vasarā izaug, saglabājam ziemai – liekam pagrabā, skābējam, marinējam, sālām un kaltējam. Tad arī batātes nevajadzēs pirkt, jo pagrabā būs pašu kartupeļi. Siltā ziema palīdz – man visu šo ziemu ir svaigi zaļumi. Tā nav bijis nevienu gadu.

Iekaisušas acis, vēzis, impotence

Alberts Dinters, Jolanta Hercenberga
Alberta Dintera foto

Pie kā noved atkritumu dedzināšana krāsnī?

Nav noslēpums, ka daudzviet mājās un lauku viensētās, lai atbrīvotos no atkritumiem un nevajadzīgiem koka būvmateriāliem, tie tiek nevis pienācīgi likvidēti, bet pa tiešo iemesti krāsnī vai ugunskurā. Kā pierāda zinātnieku pētījumi, lai arī no malas liekas, ka gaisā paceļas tikai dūmi, šāds priekšstats ir absolūti nepareizs.

AR KO RISKĒJAM?

Kā *Kurzemnieku* informē Valsts vides dienests, dedzinot sadzīves atkritumus atklātā veidā, rodas nopietns gaisa piesārņojums. Tipiski gaisā nokļūst dioksīni, pelni, furāni, halogēnogļūdeņraži, oglekļa monoksīds, svins, bārijs, hroms, kadmījs, oglekļa dioksīds, sēra dioksīds, arsēns un dzīvsudrabs, un tas var atstāt negatīvu ietekmi uz cilvēku veselību, samazināt apkārtnes dzīvotņu veselību, bioloģisko daudzveidību.

RIEPAS degot izdala sēra organiskos un neorganiskos savienojumus, kam ir smacējoša iedarbība. Tie kairina elpceļus un izraisa lēkmes astmas slimniekiem.

GAISĀ, ZEMĒ, ŪDENĪ

Pelnu daļiņas var kairināt acis un augšējos elpceļus. Tās var bojāt plaušas, izraisīt bronhītu, emfīzēmu, plaušu vēzi, kā arī nopietni kaitēt cilvēkiem ar astmu un noteiktām alerģijām. Turklāt pēc sadegšanas paliek tādi pelni, kas var saturēt smagos metālus. Ja tos atstāj vai izber tam nepiemērotā vietā, tas var piesārņot augsni un gruntsūdenus.

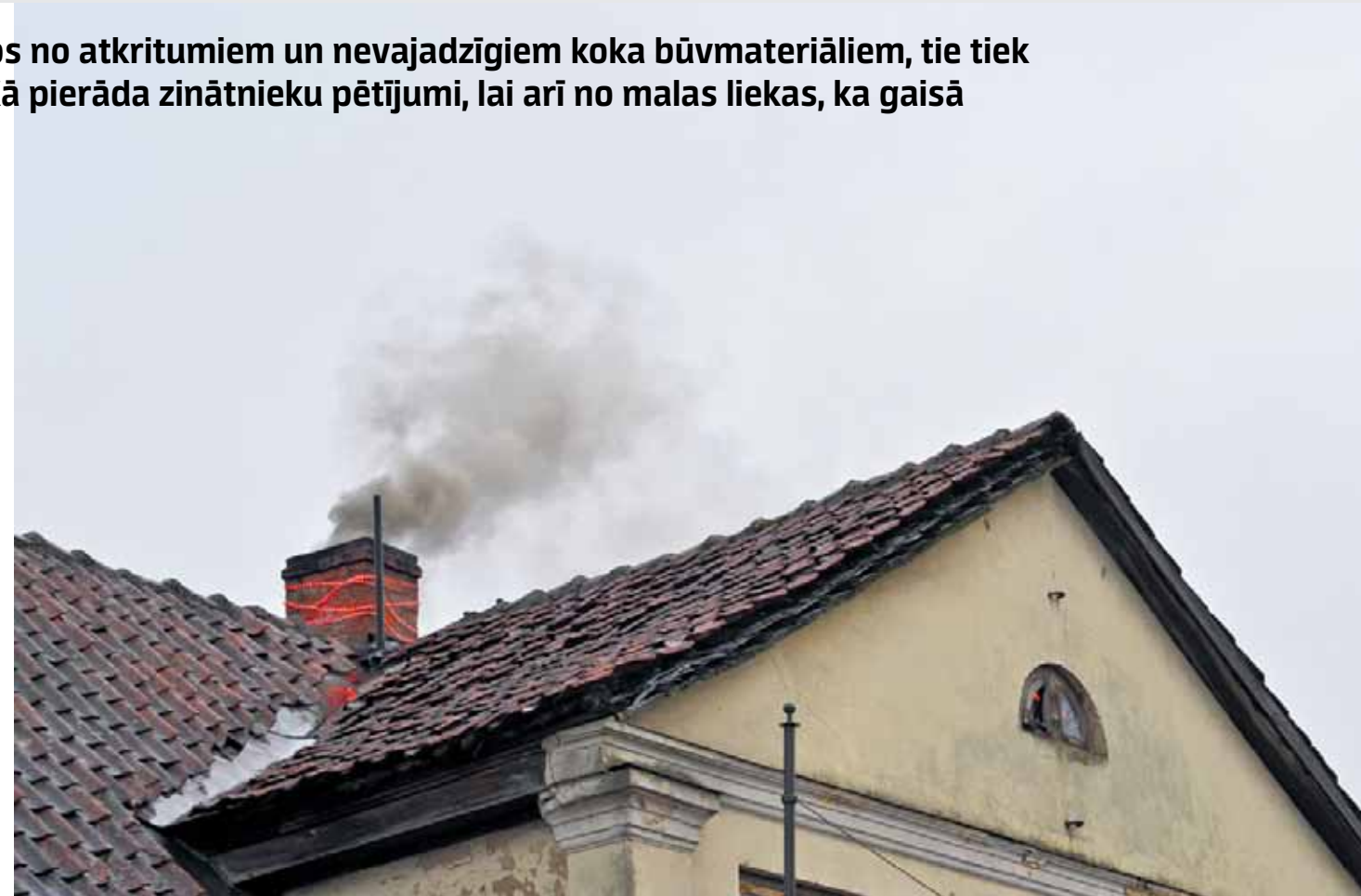
Atmosfērā nonākušās kaitīgas vielas ar nokrišņiem nokļūst augsnē, gruntsūdenos, ūdenī. Kur šīs vielas no gaisa nonāks, to nosaka vēja ātrums, virziens, temperatūra, nokrišņi, kā arī vietas reljefs. Ieplakā izkļiedēt tās ir grūtāk – tur veidojas augstāka piesārņojošo vielu koncentrācija. Bet piesārņojums var izplatīties arī ļoti tālu. Un, kaut gan tas izkļiedējas, tas nekur nepazūd, jo būtiska daļa kaitīgo vielu, kas izdalās, dedzinot atkritumus, ir vidē noturīgi savienojumi, kas uzkrājas dzīvajos organismos. Vīspirms augos vai aļģēs, pēc tam dzīvniekos, kam, sasniedzot noteiktu koncentrāciju, tie raisīs veselības problēmas.

KRĀSNS VISU NESADEDZINA

Lai bīstamās organiskās vielas arī sadegtu, nepieciešama ļoti augsta temperatūra un ilgs degšanas laiks, tādēļ, ja atkritumi tiek dedzināti, tas jādara speciālās iekārtās. Taču arī tās rada piesārņojumu, kaut gan ievērojami mazāku. Šīs iekārtas gaisā izmet ciētās daļiņas, skābās gāzes, slāpekļa oksīdus, sēra oksīdus, kā arī daudzas citas vielas, kuru indīgums nav zināms.

GLANCĒTO ŽURNĀLU PAPIĀRAM ir piemaisījumi: līme, krāsa, laka. Sadegot tie izdala dioksīnus, var veidoties sēra un slāpekļa oksīdi, halogēni, hloru u.c. Tiem ir kancerogēna iedarbība.

EĻĀ, LIETOTA MOTOREĻĀ degot izdala polihlorētos bifenīlus, kas ir kancerogēna viela un var izraisīt vēzi.

POROLONS degot izdala izocionātus, kas veicina alerģiju.

NO PUTUPLASTA, arī tāda, kas apstrādāta ar ķīmiskiem savienojumiem, degot izdalās bromorganiskie savienojumi, kas ietekmē reproduktīvo sistēmu, uzkrājas taukaudos, kā arī nonāk mātes pienā.

Ar šīm vielām piesārņots gais izraisa biežāku saslimstību ar vēzi un elpceļu slimībām, kā arī rada organismā hormonālas novirzes. Sadedzināšanas iekārtu iedarbībai uz vidi sekas ir klimata pārmaiņas, skābāka augsne, smogs, citrofikācija (ūdenstilpnes aizaug, jo ir pārāk daudz barības vielu), kā arī indīga ietekme uz cilvēkiem, dzīvniekiem un augiem.

BŪS STINGRĀKI NOTEIKUMI

Visas Latvijas mērogā piesārņojumu rada trīs nozares: rūpniecība, autotransports, mājaisaimniecības. No tām Valsts vides dienesta regulējošajai ietekmei ar likumiem, ar kontroli un atskaitēm ir pakļauta trešā daļa – rūpniecība. Vides sargu terminoloģijā tie ir operatori, kam ir sadedzināšanas iekārtas un kuri dienestā saņem atļaujas, tiem tiek izvirzīti nosacījumi, jāievēro noteikta izmešu robeža. „Ši ir visvairāk pārraudzītā emisijas daļa,” skaidro Ventspils reģionālās vides pārvaldes direktore Inguna Plaviņa. „Kas attiecas uz pārējām divām – autotransportu un mājaisaimniecību, tās nav ar likumu tik ļoti regulētas.”

Autotransportam emisijas aprēķina un uzskaita Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Mājaisaimniecību apkure bija atstāta pašplūsmā, bet viss mainīsies. Ministru kabinetā ir apstiprināts gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns. Tas būs spēkā līdz 2030. gadam. Tajā noteiktas galvenās lietas, kam jāpievērš uzmanība, lai gaisa piesārņojumu samazinātu arī mājaisaimniecībās. Plāns paredz, ka katra pašvaldība būs atbildīga par to, kādus saistošos noteikumus savā teritorijā tās pieņems. Visiem vienotu noteikumu nebūs.

Jau izveidots to prioritāro pašvaldību saraksts, kurām rīcības plāns jāizstrādā tūlīt. Tās ir Rīga, Rēzekne, Daugavpils. Kuldīgā, Skrundā un Alsungā situācija ir laba, bet tāpat līdz 2030. gadam būs jādomā, kā situāciju uzlabot vēl vairāk. Rīga jau izdevusi saistošos noteikumus decentralizētajām apkures iekārtām. Ir tādi rajoni, kuriem pieslēgšanās centrālajai apkurei noteikta kā obligāta, ir ierobežojumi izmantot kurināmo, piemēram, ogles.

KURI IR LIELĀKIE GAISA PIESĀRŅOTĀJI?

Kā *Kurzemniekam* skaidro I.Plaviņa, tas nebūt nenozīmē, ka malkas krāšņu ērai pienācis gals. Ja cilvēki vēlas rīkoties dabai labvēlīgāk, jāsaņem domāt, ko liekam krāsnī. Ko var darīt līdz 2030. gadam. Tajā noteiktas galvenās lietas, kam jāpievērš uzmanība, lai gaisa piesārņojumu samazinātu arī mājaisaimniecībās. Plāns paredz, ka katra pašvaldība būs atbildīga par to, kādus saistošos noteikumus savā teritorijā tās pieņems. Visiem vienotu noteikumu nebūs.

Cilvēki kurina visu, kas pa rokai

To, kas notiek mājokļu dūmeņos, vislabāk redz skursteņslauķi. Viens no aroda meistariem ir Elijs Bite, kuram *Kurzemnieks* taujāja, vai arī viņš jūt, ka krāsnīs tiek dedzinātas nepiemērotas lietas.

Kāds priekšstats 12 gadu skursteņslauķa amatā jums izveidojies par cilvēku paradumiem? Vai tiešām tiek dedzināts viss, to nešķirojot?

Var just tos brīžus, kad iestājas zināma ekonomiska krīze. Tad cilvēki meklē to kurināmo, kas ir lētāks, un nereti gadās, ka dedzināti tiek arī mēbeļu pārpalikumi: skapiši, ķebliši. Tiklīdz situācija uzlabojas, cilvēki atkal sāk meklēt labu kuri-

nāmo. Es vairāk sliecos domāt, ka krāsnīm un dūmeņiem tās dedzināšanai nepiemērotās lietas nav tik kaitīgas kā pats kurināšanas veids. Vislielākā kļūda ir tā, ka, iekurinot krāsnī, cilvēki mēģina kurināmo ietaupīt, ietekmējot gaisa vilkmi. Piemēram, t.s. *Jotul* vai centrālāpkures krāsnis – tautas valodā sakot, tur kurina sutināšanas, gruzdēšanas režīmā ar mazu liesmu. Tas ir sliktais, ko var darīt, jo tā nosēdumi dūmeņos rodas visvairāk, un tas savukārt noved pie sodrēju, darvas uzkrāšanas un aizdegšanās, kas nav retums.

Bet kā ar nepiemērotu kurināmo?

Lai speciālists uz aci varētu pateikt, ka krāsnī ilgstoši dedzināts nepiemērots materiāls, tad būtu jākurina gadu no vietas un ar mazu vilkmi, jo lielā temperatūrā diez-

gan labi sadeg viss. Tad to varētu redzēt tieši centrālāpkurē, bet ne mūrētajās krāsnīs un plīvēs.

Runājot ar Valsts vides dienesta ekspertiem, dzirdējam skaidrojumu, ka malkas krāsnīs, lai kāda nebūtu temperatūra, kaitīgās vielas nesadeg – tās nonāk dabā.

Jā, ja runa ir par dūmiem, dūmgāzēm, dažādās sastāvdaļās nonāk atmosfērā.

Kas ir pats nepiemērotākais kurināmais, ko esat pamanījis kādā mājoklī?

Lietotās drēbes. Vārda tiešajā nozīmē. Pie krāsns stāv maisi no *humpālām*, un tās tiek dedzinātas. Tiešām ir tāda sabiedrības daļa, kas tā rīkojas. Un ne tikai – viņi pat aizies pie kaimiņa un palūkos, vai tam nav kaut kas lieks, ko sadedzināt krāsnī.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai zināt, kā dažādu priekšmetu kurināšana krāsnī piesārņo gaisu?

Ilze Vītoļa, strādā Kuldīgas komunālajos pakalpojumos:
– Es krāsnī un plīti kurinu ar malku. Bez malkas un avi-

zēm neko citu tajā nemetu. Arī reklāmu bukletus ne, jo tie ir uz glancēta papīra un no tādiem skursteņkrājas piķis. Plastmasas maisiņus, oļu pakas, piena pakas dedzināt nedrīkst. Zinu, ka citi dedzina drēbes un visu ko vēl. Tāda smaka jūtama, un no skursteņa veļas melni dūmi! Nedrīkst tā darīt, jo ļoti piesārņo gaisu.

Aina Knopkena, seniore:
– Man mājā ir krāsnis un plīts, kurinu ar malku. Tā vienmēr ir sausa, vairākus gadus šķūnītī stāvējusi. Nekādā gadījumā nededzinu plastmasu vai ko citu. Esmu redzējusi, ka no skursteņiem nāk melni dūmi. No mitras malkas arī tā varētu būt. Daļa cilvēku domā par to, ka, dedzinot sadzīves priekšmetus, tiek piesārņots gais, bet daļa par to nedomā.

Maija Jansone, pensionāre:
– Man ir centrālāpkure. Esmu ievērojusi, ka pa skursteņiem reizēm nāk

melni dūmi un jūtams nepatīkams smirds, bet tas ir reti. Domāju, ka ne jau krāsnī, bet brīvā dabā dārziņos vai laukos cilvēki dedzina arī plastmasu. Tas piesārņo gaisu, bet grūti pateikt, kā labāk. Ja mētājas apkār, arī nav labi. Tas ir diskutējams jautājums, par ko jāspriež speciālistiem.

Sintija Kārkliņa, skolniece:
– Man ir malkas apkure. Plastmasu dedzināt nedrīkst, jo tas ir bīstami arī pašam dedzinātājam un piesārņo gaisu. Zinu gadījumus, kad plastmasa sakarsa, sprāga, uzkrīta cilvēkam uz ādas un palika rēta. Es sekoju līdzi visam, kas saistīts ar dabas piesārņojumu, jo mani tas uztrauc. Bet tas, cik sadedzina cilvēki, ir maz. Lielākais piesārņojums ir no rūpniecības, un to mainīt nevaram.

Eduards Zdanovskis, pensionārs:
– Man ir centrālāpkure, un pats to kurinu. Tikai ar malku un

briketēm – ne ar ko citu. Vecās mēbeles, skārdus, koku un plastmasu var nodot savākšanas punktā Ventspilī. Pašam par to jāsamaksā. Glancētos žurnālus, reklāmas liekam konteinerā. Nededzinām tāpēc, ka tie rada indīgus dūmus. Un no tiem siltuma nekāda, bet krāsns pilna ar pelniem.

Aina Avdjukeviča, adpēcīnāšanas speciāliste:
– Man mājās ir centrālāpkure, ko kurina ar granulām. Esmu domājusi par to, ka cilvēki krāsnīs dedzina visu ko, tādēļ mēs elpojam netīru gaisu. Kad dzīvojam Ventspilī, slaukot no palodžiem melnos putekļus, sapratu, ka tas viss nonāk organismā un paliek plaušās. Ja krāsnī dedzina plastmasu, tas arī aizaudzē skursteņus, un var izcelties ugunsgrēks.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

„Paņems nazīti, saladēs, saliks visu kopā”

„Mēdz būt dienas, kad kaut kas jāsalabo. Ja mājās ir lodāmurs, tad viss kārtībā,” saka Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra radio un televīzijas pulciņa dalībnieki. Ralfs Pīpītis, Mārtiņš Peniķis, Raivo Šteinbergs, Aleksis Freimanis un vadītājs Viktors Fiļippovs stāsta par konkursiem un citiem piedzīvojumiem.

Viktors Fiļippovs demonstrē, kā tiek meklēts radio ēters.

IEINTERESĒ ELEKTRONIKA

Kuldīgas Centra vidusskolas (KCV) 10. klases skolnieks R.Pīpītis radio un televīzijas pulciņu apmeklē gadu: „Man to ieteica draugs, kurš agrāk te nāca. Lēnām sāka interesēt elektronika. Visinteresantākais ir tas, ka mēs paši varam izvēlēties, ko darīt, turklāt katru reizi iemācos kaut ko jaunu. Pašlaik izgatavoju impulsa regulētāju, kas regulē sprieguma līdžstrāvu.”

Par M.Peniķi V.Fiļippovs saka: viņam patīk atrasties līderos. Mārtiņš mācās KCV 8. klasē, uz pulciņu nāk trešo gadu: „Atceros, ka bija atvērto durvju diena, atnācu apskatīties, kas te notiek. Skolotājs Viktors daudz stāstīja un ieinteresēja. Man ļoti patīk, ka te nekas nav uzspiests, katrs dara to, ko grib, atzīmes mums te neliek. Atnākam, darbojamies un mācāmies. Esmu piedalījies sacensībās un dabūjis Latvijā pirmās vietas. Ir vairāki sacensību veidi, piemēram, jāizpilda tests un jātaisa plate konkrētām elektroniskām priekšmetam.”

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 8. klases audzēknis R.Šteinbergs stāsta: „Es aizgāju līdz draugam uz bērnu un jauniešu centru, apskatīju pulciņus. Vispiemērotākais šķita šis. Man vislabāk patīk darboties ar elektroniku, jo tas aizrauj. Esmu izgatavojis voltmetru un taisu elektronikas plati skaņu pastiprinātājam ar 100 vatu jaudu. Agrāk tā bija liela konstrukcija, tagad viss ir mazās mikroshēmās.”

Kuldīgas 2. vidusskolas 4. klases skolnieks A.Freimanis pulciņu apmeklē ceturto gadu: „Jau no bērnības mani ļoti interesē elektronika un datori.”

Puišiem zināšanas noder ikdienā. Viņiem nevienam neesot bail dabūt ar elektrību pa nagiem.

„AR DZELŽIEM ŅEMOS SEN”

V.Fiļippovs savas zināšanas par radio jauniešiem nodod jau kopš 1969. gada. Uz jautājumu, kas motivē darboties, viņš atbild: „Lai kam dullums! Pēc profesijas esmu radiotehniķis. Savulaik braukāju ar smago mašīnu uz Ļeņingradu (tagad Sanktpēterburgu). No *Vulkāna* vedu uz turieni finieri. Izmantoju iespēju un Puškinā izmācījos tehnikumā. Piecus gadus nostrādāju Skrundas lokatorā.”

Kuldīgas tehniskās jaunrades centrā, Pilsētas laukumā 3, darbojas radio un televīzijas pulciņš. Attēlā Ralfs Pīpītis, vadītājs Viktors Fiļippovs, Raivo Šteinbergs, Mārtiņš Peniķis un Aleksis Freimanis.

Arī viņam patīcis ar radio darboties jau kopš skolas gadiem: „Atceros, ka 1962. gadā, kad gāju 6. klasē, mums neatļāva strādāt ēterā pie mikrofona. Skolotājs Vladimirs Osmanovs šai stacijai bija priekšnieks. Mēs darbojamies, bet viņš ik pa brīdim nāca apskatīt, ko mēs darām. Tagadēja Plūdoņa vidusskolā virs zāles bija projektora telpa, kurā tad dzīvojām. No tiem laikiem saglabājušies arī radiožurnāli. Atceros: kad sākām darboties, nevienam Kuldīgā pat datora nebija. Mēs no Krievijas dabūjām plates un citas detaļas.

Paši būvējām aparatūru, braukājām pa dažādām vietām, meklējām. Mūs uzaicināja uz VEF un atdeva tās detaļas, kas vairs nebija vajadzīgas. Braucām mājās ar pilnām somām. Pie mums bija liela nabadzība, un šādus radioaparātus nopirkt nevarējām. Ārzemēs ar tiem bija pilni veikali, bet mēs tos taisījām paši ar savām rokām.

Tagad nekādi radiosakari nav vajadzīgi, jo ikvienam kabatā mobilais telefons.”

SACENSĪBĀS PIRMIE

V.Fiļippovs stāsta, ka pulciņā puiši ne tikai strādā ar radio, bet arī taisa dažādus elektronikai vajadzīgus priekšmetus: „Izgatavojam plates elektroniskajām ierīcēm. Varām uztaisīt tieši to pašu,

ko parasti ražo rūpnīcās. Darbojamies arī ar speciālām programām, kurās plates zīmējam.

Pasaulē mēnesī notiek apmēram 80 sacensības, tātad katra savā laikā. Mēs varam piedalīties tikai tajā dienā un laikā, kad notiek pulciņa nodarbības. Mūsu radiostacijas nosaukums ir *YL1Y1*.”

2019. gadā Latvijas proklamēšanas gadadienai vēlīto īsviļņu sacensībās 80 m diapazonā Kuldīgas

komanda ieguvusi pirmo vietu. Dalībnieki stāsta, ka sacensības notiek katru gadu, un puikas darbojas tepat: „Klausāmies stacijas numurus un pierakstām kontrolnumurus.

Sacensības ēterā notiek tā: amatieris pārraida kontrolnumura signālu, otrs amatieris to uztver un pārraida savu kontrolnumuru. Beigās abiem kontrolnumuriem jāsaprot. Laika starpība var būt vien trīs minūtes. Ir gadījies, ka laiks nesaskan, un tad ierakstu likvidē.”

Reiz noticis arī kuriozs: „Viens amatieris otram pārraida kontrolnumuru, bet otrs pa mikrofonu saka, ka savu numuru nedos. Tātad punktu par šo kontrolnumuru amatieris nedabūja. Acīmredzot par kaut ko atriebās. Par ko un kāpēc, nezinu,” saka V.Fiļippovs.

„Mums ir arī špikeru kaste, kurā saliekam visu mačiem vajadzīgo. Sacensībās var ņemt līdzī grāmatas, izziņas materiālus, bet nedrīkst ņemt mobilos telefonus un programmējamo kalkulatoru. Kur vien varam, piedalāmies. Gribētos jau doties ārpus Latvijas.”

Špikeraste, kurā salikts viss sacensībām vajadzīgais.

Kartītes, ko radioamatieri saņem no dažādām valstīm, kad ar tām nodibināti sakari.

„TĀ IR MISTIKA”

Vēl viens spilgts atgādinājums noticis pagājušajā gadā, V.Fiļippovs stāsta: „2005. gada 4. aprīlī nomira radioamatieris Laimonis Riekstiņš. Pagājušā gada 4. aprīlī ieslēdzu un paklausījos ēteru. Un runā Riekstiņš! Es neticēju – paķēru magnetofonu un ierakstīju kasetē. Nezina, vai tas bija joks, ko ēterā palaida kāds amatieris, vai kaut kas nedarbīgs. Iespējams, šie ieraksti kaut kur glabājas un pēkšņi tas parādīsies ēterā. Es biju šokā... Ir redzētas filmas, ka tā notiek. Tā ir mistika.”

DARBS, KAS ATTĪSTA DOMĀŠANU

Pulciņa vadītājs parādīja dažādas kartītes, kas iegūtas, nodibinot sakarus: „Kad izdodas sakarus nodibināt, tad cilvēki viens otram nosūtīta kartīti. Mēs tā varētu popularizēt savu pilsētu, piemēram, sūtīt kartītes ar Ventas rumbu vai tiltu, bet diemžēl mums savas kartītes nav, jo tam vajadzīgi līdzekļi.”

V.Fiļippovs pricējas, ka skolēniem vēl aizvien patīk kaut ko salabot: „Ja kaut kas mājās salūst, tad, visticamāk, daudzi to izmet un nopērk jaunu, bet amatieris paņems nazīti, saladēs, saliks visu kopā. Jāzina, kur kāds vads jāpielodē, kā jāsamontē. Tas attīsta domāšanu. Priecājos, ka daudzi no pulciņa izauguši par datorspeciālistiem.”

V.Fiļippovam šī ir sirdslieta: „Bet man ir tikai viena rūpe: kad vairs nestrādāšu, kas nāks manā vietā?”

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu?

164. kārta

Atpalikusi agrāra valsts, kurā ir biežas dabas katastrofas, zems infrastruktūras attīstības līmenis. Pārapsūtošanās valsts pasaulē.

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Galvenie dabas resursi – koksne, dabasgāze, urāns, akmeņogles, kūdra. Subekvatoriālais klimats sekmē lauksaimniecības attīstību. Lietus periodā plašas teritorijas pārplūst. 15% valsts teritorijas klāj tropiskie meži. Valstī audzē džutu, rīsu, kviešus, cukurniedres, tējas krūmus, kokvilnu, tabaku, prosu, eļļas augus, dārzeņus, mango, ananasus, garšaugus, banānus. Šī valsts ieņem otro vietu pasaulē dzu- tas kopražas ziņā. Nacionālais dzīvnieks ir Bengālijas tīģeris.

Atbildi gaidām līdz **13. februāra 11.00**; to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

163. kārtas atbilde: Sīgrijas jeb Lauvas kliņķis, Šrilanka.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Daina Brūkle, Vilnis Bēniņš, Mārtiņš Stebulis.

Konkursu atbalsta veikals *Cikāde*.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā.

6. jautājums

Kurā vietā atrodas šī muiža? Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **13. februāra 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv. Ik ceturksni būs balviņa no Kuldīgas novada muzeja.

5. jautājuma atbilde: Valtaiki.

Pareizi atbildējuši: Vita Eglīte, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Juris Vītols, Velta Višņevska, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Daina Brūkle, Mārtiņš Stebulis.

DABA

6. kārta

Tas dzīvo Āfrikā, Āzijā, Dienvidamerikā, Ziemeļamerikā un Austrālijā. Dzīves ilgums var sasniegt pat 100 gadus, bet garums – pat sešus metrus. Tam ir visspēcīgākais sakodiens starp dzīvniekiem, kas mīt uz mūsu planētas. Tas ir vienīgais dzīvnieks, kurš nevar izbāzt mēli no mutes. Tam ir trīs acu plakstiņi. Tas var izlēkt no ūdens pat divu metru augstumā. Tie izveido ligzdas uz zemes, kurās dēj olas. Šo vienu ligzdu izmanto visu mūžu. Šiem dzīvniekiem visu mūžu aug jauni zobi. Kas tas ir?

Atbildes līdz **13. februāra 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

5. kārtas atbilde: kaķis.

Pareizi atbildējuši: Gunta Folkmane, Līga Immure, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Indra Grandava, Velta Višņevska, Vikija Poriēte, Daina Brūkle, Mārtiņš Stebulis.

MEKLĒ UN ZVANI!

Atrodi teikumu šodienas *Kurzemniekā* un no **15.00 līdz 16.00** zvani pa tālr. 25466688! Veiklākajam un acīgākajam balvā – *MicRec* mūzikas ierakstu disks.

Teikums: *Sācis apgūt galdnieka profesiju, bet skola likvidēta.*

4. februāra atbilde: teikums *Vecmāmiņa mani iedvesmoja – viņa bija dzīvesgudra* atradās 14. lappuses rakstā *Investīcijas četrās vērtībās*.

Šoreiz balviņu saņem **GUNTA GRUNDMANE**. Gaidām redakcijā.

Konkursu atbalsta *Micrec*.lv

JOKI

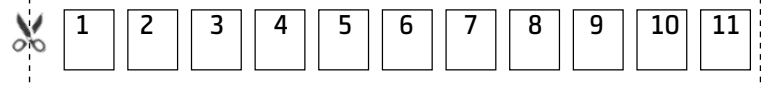
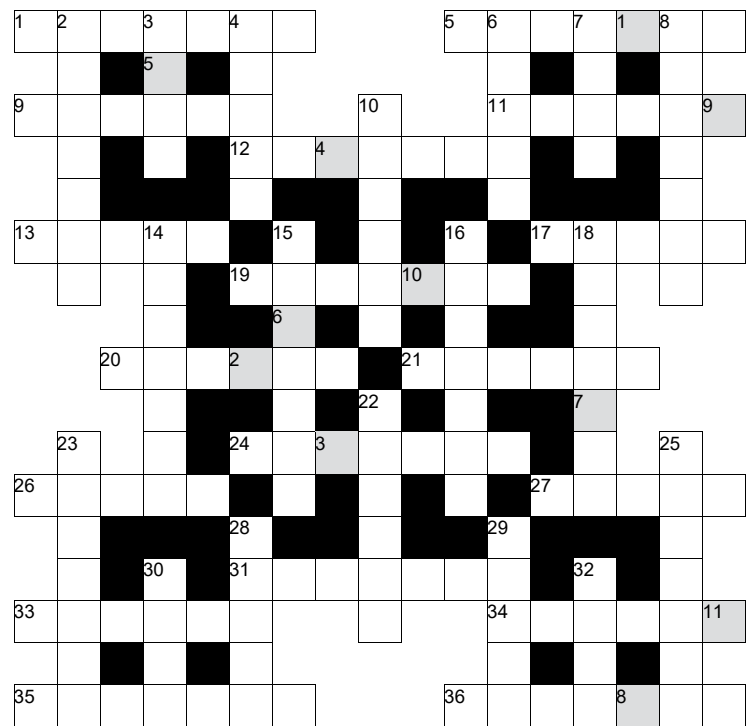
– Ja nepaveiksi visu, tevi gaidīs nepatikšanas.
– Nekas. Tām būs jāstāv ļoti garas rindas galā.
– Dēliņ, izdzer šo vistas buljonu. Tev tas nāks par labu.
– Tas, lai man būtu vairāk spē-

ka?
– Nē. Tajā ir daudz antibiotiku.
– Saša, kā sadzīvo ar vīru?
– Žēna būtu ideāla sieva, ja neprasītu man būt ideālam vīram.

– Reiz nolēmu pajokot, savā CV pie rakstura iezīmēm ierakstot: „Trūkst sirdsapziņas”. Jūs pat nespēsiet iedomāties, kādus augstus amatus man sāka piedāvāt!

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Leontjeva.

Risinajumu gaidām līdz 13. februārim.

Horizontāli: 1. Ungārijas naudas pamatvienība. 5. Liels, ērts pasažieru guļamvagns. 9. Nokrišņi ūdens pilienu veidā. 11. Zemas kvalitātes smalkais cukurs dzeltenā krāsā. 12. Antifeodālās zemnieku kustības dalībnieki 16. gs. beigās – 17. gs. Francijā. 13. Sižetiska runas vai pantomīmas aina klaunu izpildījumā cirkā. 17. Austriešu F1 sacīkšu pilots un uzņēmējs (1949–2019). 19. Vārds vai vārdu savienojums, kas apzīmē noteiktu jēdzienu un kam ir specializēta nozīme, lietošanas joma. 20. Slēgts (apaļš vai četrstūrveida) zemes nocietinājums ar valni un grāvi. 21. Dabspie- duma tehnika grafikā un poligrāfijā. 24. Jūras virzienā piltuvveidīgi paplašināta upes grīva dziļās piekrastēs, kur jūras straumes un plūdmaiņas neļauj nogulsneties upes sanešiem. 26. Viens no četriem zvaigznājiem, kas senatnē veidoja argonautu kuģi *Argo*. 27. Liels zidītāju klases ūdensdzīvnieks. 31. Interesantā, saistošā formā sniegta informācija ar mērķi piesaistīt uzmanību, izraisīt interesi, padarīt populāru. 33. Sprauga organismā vai atsevišķā orgānā. 34. Sengrieķu mitoloģijā – Artemīdas iemīļotais, kuru tā aiz greizsirdības nogalina. 35. Transportlīdzeklis cilvēku vešanai pa sniega vai ledus ceļiem. 36. Krustziežu dzimtas lakstaugi, sēklas izmanto asu piedevu pagatavošanai un kā izejvielu ārstniecības līdzekļu izgatavošanai.

Vertikāli: 2. Cildinājuma sauciens kristiešu un jūdu dievkalpojumā. 3. Feodālās zemes īpašuma veids viduslaikos Tuvo un Vidējo Austrumu valstīs. 4. Dž.Pučīni opera. 6. Viena vai vairāku asmeņu griezējinstrumentu caurums, dobumu veidošanai vai paplašināšanai. 7. Sieviešu reliģiskā ordeņa locekle. 8. Trešais (pēc lieluma) Neptūna pavadonis. 10. Latviešu teātra un kino aktieris (1922–1989). 14. Mazs, sārts izsitums (parasti apaļa vai ovāla plankuma veidā), kas raksturīgi dažām slimībām (tīfam, vējbakām). 15. Organismu kopa, kas apdzīvo ūdenstilpes dibenu. 16. Vārda vai vārdu grupas atkārtojums teksta posmā (teikumu, rindu, pantu) sākumā. 18. Psihisks stāvoklis, kam raksturīgs gribas, rosmes, interešu trūkums. 22. Garens trauks ar tievāku augšdaļu. 23. Sala Malajas arhipelāgā, otra lielākā sala Lielo Zunda salu grupā. 25. Rādītāju, raksturojumu sistēma, kuri atspoguļo kādas mainīgas parādības stāvokli. 28. Upe Baltkrēvijā, Pcičas labā krasta pieteka. 29. Jaunzēlandes pirmiedzīvotāji. 30. Liras zvaigznāja spožākā zvaigzne. 32. Samērā sekls, garens trauks dzīvnieku barošanai.

Pareizā atbilde: **BASKLARNETE** (zema reģistra klarnete).

Atbildes

Horizontāli: 3. Ašugi. 8. Teflons. 9. Zamšāda. 10. Tobis. 11. letvert. 12. Knesets. 13. Smakt. 16. Defise. 19. Askēts. 21. Direktīva. 22. Sesija. 25. Tabaka. 28. Rodeo. 30. Legante. 31. Meteors. 33. Nandu. 34. Rekordis. 35. Damasts. 36. Siets.

Vertikāli: 1. Zeltene. 2. Boilers. 3. Astats. 4. Urbt. 5. Izsīkt. 6. Amulets. 7. Adaptēt. 14. Marengo. 15. Kantele. 17. Fonts. 18. Epika. 19. Alvot. 20. Ērika. 23. Esences. 24. Juniori. 26. Autisms. 27. Kariete. 28. Reinis. 29. Ombuds. 32. Unce.

Pareizi atbildējuši: Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Daina Gerente, Ojārs Silkans, Vilnis Bēniņš, Gunta Grundmane.

Atmiņjumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē.

Janvāra, februāra uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu *Akcents*.

REPORTAŽA

Kuldīgas sportistiem septiņas medaļas

Latvijas vieglatlētikas čempionātā telpās U18 un U20 grupai Kuldīgas manēžā mūsu novada sporta skolas audzēkņi izcīnījuši vairākas 2. un 3. vietas, iegūstot septiņas medaļas. Sacensības notika divas dienas, un čempioni noskaidroti 51 disciplīnā. Pirmajā dienā sportisti cīnījās 29 disciplīnās, otrajā atzīstamus rezultātus vieglatlēti sasnieva 22 disciplīnās.

SUDRABS UN BRONZA

U20 grupā 4 x 200 m stafetē Kuldīgas novada sporta skolas jauktajai komandai 3. vieta (1:42,56, Kristīne Grīnberga, Annija Paula Ansons, Aleksis Melņiks un Kristaps Čitlavs).

5. vieta kārtslēkšanā Emīlam Līdakam (3,45 m). Kristīnei Grīnbergai 7. vieta 200 m (26,45) un 9. vieta 60 m (8,23). Samantai Santai Gruntiņai 7. vieta trīssollēkšanā (10,30) un 10. vieta 60 m barjerskrējienā (9,90). 10. vieta Antai Abersonei tāllēkšanā (4,88 m) un Danai Danielai Dāvidai lodes grūšanā (9,31 m). Lodes grūšanā 5. vietā Kristis Olejarčiks (13,12 m). 200 m 21. vietā Kristaps Čitlavs (24,73), bet 400 m viņam 14. rezultāts (55,30). 60 m 14. vietā Annija Paula Ansons (8,38).

U18 grupā 2. vieta Robertam Sorokinam lodes grūšanā (14,82 m) un Nikam Maulim kārtslēkšanā (3,45 m). 3. vieta Jānim Lancmanim trīssollēkšanā (12,37 m), Adamam Kešteram tāllēkšanā (6,28 m), Ralfam Zazerskim 60 m barjerskrējienā (8,48), Laurim Grīniņam 3000 m skrējienā (9:39,87). Laurim arī 4. vieta 1500 m (4:29,80). Jēkabam Jansonam 7. vieta 60 m barjerskrējienā (9,28), viņam arī 19. rezultāts 300 m (40,17). 60 m 24. vietā Ivars Millers (7,82).

VIENMĒR VAR LABĀK

Kuldīdznieki pēc sacensībām Kurzemniekam atzina, ka vienmēr gribas startēt labāk, bet sacensību brīdī plānotajam traucējis uztraukums.

R.Sorokins čempionātā ieguva sudraba medaļu lodes grūšanā. Puišis stāsta: „Mēģinājums gāja labāk, tajos pēc rezultāta biju pirmais. Sacensībās uztraucos, un tas traucēja gūt labāku rezultātu. Pretinieki bija sīvi.” Se-

Sprinta distancē gatavojas Annija Paula Ansons (vidū).

zonas galvenajām sacensībām Roberts gatavojies cītīgi – treniņus apmeklēja katru dienu, izņemot svētdienas, kad atvēlējis sev brīvdienas. Tagad viņa plānos ir trenēties vasarai. Arī N.Maulim ir otrā vieta – kārtslēkšanā viņš pārvarēja 3,45 m, kas ir tuvu personīgajam sasniegumam (3,50 m). „Necerēju, ka rezultāts būs tik augsts. Ar sektorā padarīto esmu apmierināts,” stāsta godalgotās vietas ieguvējs. „Vienīgi kārts bija par mikstu, un vajadzētu vienu izmēru lielāku. Treniņos noteikti lēkšu ar lielāku.” Niks sākumā trenējies kilometra skrējienā, pēc tam barjerskrējienā. „Barjeras kļuva augstākas, un es ar savu ātrumu nevarēju tikt līdzī, tāpēc izdomāju pievērsties kārtslēkšanai. Te aizrauj adrenalīns un tas, ka

varu uzlēkt augstāk. Tas ir interesants un ļoti tehnisks sporta veids. Vasarā arī metu šķēpu.” Savukārt R.Zazerskis izcīnīja bronzas medaļu 60 m barjerskrējienā. Ar paveikto sportists nav gluži apmierināts: „Neiznāca īsti izskriet pirmo barjeru – mazliet nokļūdījos. Cerēju uz labāku vietu, jo priekšskrējienā skrēju ļoti labi un pašam viss patika. Laikam finālā uztraukums bija par lielu.” Barjeras ir Ralfa pamatdisciplīna, lai gan pēdējā laikā viņš sācis trenēties arī daudzciņā un Latvijas čempionātā izcīnīja ceturto vietu. Tāpat kā Nikam, arī Ralfam ziema vēl nav galā – abi puiši martā dosies uz Tallinu, lai piedalītos Baltijas čempionātā.

Lāsmas Reimanes foto Trīssoli lec Samanta Santa Gruntiņa.

60 metros startē Ivars Millers (no labās).

Lodi grūž Roberts Sorokins.

Kārtslēkšana. Lēcianam gatavojas Emīls Līdaka.

Kārtslēkšanā 3,45 m augstumu pārvar Niks Maulis.

Čempionātu kārtiņē vēroja daudz skatītāju.

SPORTA KALENDĀRS

- No 11. līdz 17. februārim
- 12.II 19.00 hallē (Piltenes ielā 25) – jaunatnes čempionāts FLORBOLĀ U15 grupai: *Kuldīgas NSS – Rīga Rockets*.
- 13.II 17.00 sporta namā (Virkas ielā 13) – LJBL-LR čempionāts BASKETBOLĀ U14 un U15 grupai: *Kuldīgas NSS – Ventspils Spars*.
- 15.II 10.00 hallē (Piltenes ielā 25) – Kurzemes čempionāts TELPU FUTBOLĀ U10 grupai.
- 15.II 11.00 sporta namā (Virkas ielā 13) – Latvijas jaunatnes čempionāts VOLEJBOLĀ U14 grupas zēniem.
- 15.II 14.30 hallē (Piltenes ielā 25) – Kurzemes čempionāts TELPU FUTBOLĀ U15 grupai.
- 15.II 11.00 manēžā (Dzirnavu ielā 13) – atklātās sacensības NOVUSĀ invalīdiem.
- 16.II 14.00 sporta namā (Virkas ielā 13) – LJBL-LR čempionāts BASKETBOLĀ U15 grupai: *Kuldīgas NSS – BJBS Rīga/Basketbola klase*.
- 16.II 15.00 hallē (Piltenes ielā 25) – Kuldīgas novada atklātais čempionāts TELPU FUTBOLĀ.

VIEGLATLĒTIKA

Svētdien jāķer ziema!

Izkrien ziemu! – tā saucas skriešanas pasākums 16. februārī Kuldīgā. Starts un finišs pie vieglatlētikas manēžas.

Dienas programma:
 9.30–10.40 reģistrācija,
 9.30–10.50 numuru saņemšana,
 11.00 starts tautas un sporta distancē,
 11.03 starts pārgājiena-nūjošanas distancē *Es neskienu, es eju*,
 13.00 apbalvošana un izloze tautas distancē dalībniekiem,
 14.00 apbalvošana un izloze sporta distancē dalībniekiem,
 14:30 izloze pārgājiena-nūjošanas dalībniekiem.
 Distance: tautas klasei un nūjotājiem 9 km, sporta klasei 18 km.
 Laika limits – trīs stundas.

DAMBRETE

Mājup ar godalgām

Aizputes novada *Tempo* kausa izcīņā dambretē 1. kārtā otro vietu sadalījuši Kuldīgas pārstāvji Pēteris Gailāns un Jānis Rūtiņš.

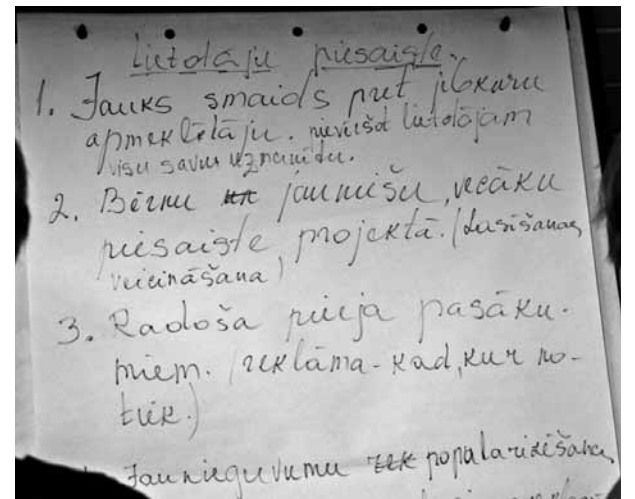
Pēc koeficienta otrais bija P.Gailāns. Uzvarēja Andris Burvis no Liepājas. Arī citiem kuldīdzniekiem labi rezultāti: Artim Madaram Rancānam ceturta vieta, Zentai Jēgerei otrā starp sievietēm.

Savukārt vecumā līdz 11 gadiem 1. vieta Robertam Serpānam, 2. – Kristapam Bražim, 3. – Evelīnai Elizai Rancānei. Adrianam Grigorjevam 3. vieta grupā līdz 16 gadiem.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

Ar apmeklētājiem jārunā, jāsarunā, jāparunā

Bibliotēkām jābūt psihologam – tāda ir viena no atziņām seminārā, kurā piedalījās kolēģi no Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novada. Tika izvērtēts pagājušogad paveiktais, iepļānoti turpmākie darbi.

Teksta lapa ar idejām.

← Triju novadu bibliotekāri piecās darba grupās dalījās pieredzē un mēģināja atrast atbildi, kā ieinteresēt tos, kuri bibliotēku neapmeklē.

Janvārī tikšanās sākās ar Kuldīgas galvenās bibliotēkas jaunās vadītājas Dainas Girvaites prieku, ka šoreiz viņa var būt klausītājas, nevis rīkotājas lomā, savukārt vietniece darbā ar pagastu bibliotēkām Laima Ostele aicināja neuztraukties par to, ko nevar ietekmēt, un priecāties par labo. Līdz mājām šādi semināri notiekot regulāri.

KAS ĪPAŠS ORGANIZĒTS

Vispirms tika prezentēts katra novada sasniegtais iepriekšējā gadā. Skrundas novada bibliotēkāres ieguvušas kvalifikāciju, un bibliotēkas izgājušas akreditāciju. Vienīgi Alsungā lietotāju skaits samazinājies (par 15%), pārējās vietās tas pieaudzis. Kuldīgas novada pagastu bibliotēkās pērn bijuši 5087 lasītāji (pieaugums ir par 7% lielāks, salīdzinot ar 2018. gadu). Visos trīs novados visaktīvākie lasītāji ir bērni un pusaudži līdz 15 gadiem (3066) un jaunieši no 20 līdz 29 gadiem (3014). Novērots, ka vairāk nekā grāmatas cilvēki lasa preses izdevumus, pieaudzis pieprasījums pēc latviešu autoru darbiem, iespējams, saistībā ar sērijas *Mēs, Latvija. XX gadsimts* popularitāti. Tāpat apmeklētājiem vairāk nepieciešamas e-pakalpojumu konsultācijas.

Katra iestāde palepojās ar spilgtākajiem notikumiem. Skrundā tā bijusi tikšanās ar aktieriem Vili un Zani Daudziņiem, ar Latvijas Televīzijas darbiniekiem. Atdzīvināts pasākums *Dziesmu duelis*. Sarīkota Kārļa Kurzemnieka grāmatas *Trīsreiz nogalināts*, Jāņa Blūma *Pazudušā karavīra atmiņu* atvēršana, tikšanās ar kādreiz populārā raidījuma *Mikrofons* vadītājiem Liu Guļevsku un Gunāru

Jēkabsonu, projekts *Rakstnieki satiek lasītāju* un *Cepamdienu*. Šogad paredzēti projekti *Grāmatu namiņš*, *Pārsteigumu lāde* (bērni saņem iesaiņotu grāmatu, iekšā arī jautājums, uz kuru līdz nākamajai tikšanās reizei jāatrod atbilde), *Apkārt pasaulei* (sākot ar Lietuvu un Igauniju, bērni iepazīst kādu valsti, tās kultūru).

Rudbāržos svinēta Krišjāņa Barona dzimšanas diena, bijusi Lienes Krūmiņas rūķu kolekcijas izstāde. Nīkrācē organizēta ekskursija uz peoniju dārzu *Ziedoņi*, spoku vakars un Anrija Kārklīņa dzejas grāmatas atvēršana. Alsungā noticis pasākums *Ēdolnieki Alsungā*, *Digitālā stunda*, Ligitas Paegles grāmatas atvēršana, vaļasprieku konkursu cikls, popularizēts suitu mantojums, viesojies dzejnieks Arvīds Ulme.

KĀ LASĪTĀJUS IEINTERESĒT

Piecas darba grupas mēģināja atrast atbildi uz jautājumu, kā piesaistīt tos apmēram 60% ie-

dzīvotāju, kuri bibliotēku neapmeklē. Kolēģi varēja dalīties pieredzē, radīt jaunas idejas. Kā teica Ķikuru bibliotēkas vadītāja Inese Rubīne, ar apmeklētājiem jārūnā, jāsarunā, jāparunā. Iesaistot cilvēku sarunā par vispārīgām tēmām, nereti var labāk noskaidrot viņa intereses, ieteikt vajadzīgo literatūru. Bet bibliotēkām vajadzētu būt savā ziņā arī psihologam, jo pārāk liela uzbāzība intravertos no nākamā apmeklējuma drīzāk atbaidīs.

Mūsdienās bibliotēka ir arī kultūras centrs, it īpaši pagastos, tāpēc jāpiedāvā interesanti pasākumi, sadarbojoties ar citām kultūras iestādēm, iesaistot vietējos brīvprātīgos, tā ļaujot pašiem kultūras dzīvi kuplināt. Daudz domāts par bērniem, pusaudžiem un pensionāriem, bet trūkst pasākumu cilvēkiem no 30 līdz 50. Šai auditorijai ir vienīgi tikšanās ar autoriem, populāriem cilvēkiem, grāmatu atvēršanas svētki. Tomēr bibliotēku darba laika dēļ

strādājošie ne vienmēr var tos apmeklēt.

Daudzviet darbojas lasītāju klubīni. Bibliotekāri dodas izbraukumos uz skolām, bērnudārziem un pensionātiem. Būtišķi ir izmantot tehnoloģijas, iesaistot bērnus, piedāvājot e-bibliotēku, jāsagādā iespēja audiogrāmatas izsniegt ne tikai cilvēkiem ar redzes traucējumiem, bet arī tiem, kuriem patīk tos klausīties. Viens no šķēršļiem – nav pieejami audiogrāmatu lasītāji. Ja bibliotēka tos iepirktu, audiogrāmatu lasīšana būtu maksas pakalpojums.

Viens no efektīvākajiem veidiem, kā krājumu popularizēt, ir veidot speciālus standus, piemēram, pavasarī izliekot grāmatas par puķēm, Ziemassvētkos – par dekorācijām, galda klāšanu utt. Pieprasījumu pēc grāmatām rada arī kinofilmas, teātra izrādes, piemēram, pēc *Dvēseļu puteņa* ekrānizācijas palielinājies pieprasījums pēc Aleksandra Grīna romāna.

Bibliotēkai svarīgi gan pasākumus, gan grāmatas popularizēt sociālajos tīklos. Cilvēki, īpaši pēc 40, vēl joprojām izmanto portālu *Draugiem.lv*, dažāda vecuma cilvēki visvairāk lieto feisbuku, jaunieši – instagramu, un bibliotekāriem jāsāk to apgūt. Reklāma joprojām ir iedarbīga tradicionālajā veidā: avīzē, televīzijā, radio, darbojas arī personīgi ieteikumi. Bibliotekāriem vairāk jāsadarbības ar žurnālistiem, piemēram, ar *Kurzemnieku*, *Kurzemes Radio*.

MĀJAS LASĪŠANA UN CITI JAUNUMI

Kuldīgas novads ir pirmais, kas piedāvā mājas lasīšanu bērniem, – skolotāji kopā ar bibliotekāriem izveido ieteicamo grāmatu sarakstu 1.–4. klasei, sadalot tās pa līmeņiem. Skolotāji paši izlemj, kā kontrolēt, vai grāmata izlasīta. Mērķis – uzlabot vispārējās mācīšanās prasmes, mudināt vecākus palīdzēt bērnu lasītprasmi pilnveidot. Obligātajai literatūrai jābūt, jo, ja kaut kas nav obligāts, lielākā daļa to nedarīs.

Pārrunāti arī bibliotēkas informācijas sistēmas *Alise* jauninājumi un tajā darāmais. Lasītāju dati jāredīgē, un gada sākums ir izdevīgs to labošanai. Jāpārbauda, vai lietotājs nav jau reģistrējies, tāpēc ir svarīgs personas kods. Lietotāju datus drīkst prasīt, lai vajadzības gadījumā varētu sazināties. Lasītājs no sistēmas jāizdzēš tad, ja pēdējais apmeklējums visās filiālēs bijis 2014. gadā. Sistēmbibliotekāre Gunta Grundmane aicina kolēģus izteikt vēlmes, zvanīt un uzdot jebkādas jautājumus, pat šķietami muļķīgus.

Tika pārrunāti citi jaunumi, piemēram, novadpētniecības virtuālās tūres izveide, lasītāju saiets 19. martā, nākamais bibliotekāru seminārs – tikšanās ar psihoterapeiti Ainu Poišu, lai runātu par cilvēka iekšējo resursu atjaunošanu, bet augustā paredzēts pieredzes brauciens uz Daugavpili.

Aija Puzarele
Lāsma Reimanes foto

PĀRDOD

VW PASSAT B5, sedans, TDI, 1,9, dīzelis. Tālr. 29887225.

KARTUPEĻUS pārtikai un lopbarībai. Tālr. 25252735.

Pārtikas **KARTUPEĻUS** 'Vineta', 0,20 centi/kg, piegādā. Tālr. 29831003.

SKĀBSIENU ruļļos. Tālr. 26410356.

Brūnas **DĒJĒJVISTAS** (11 mēn. vecas). Saimniecībai piegādāju bez maksas. Tālr. 24976880.

SIA *Skrunda* pārdod **DZĪVAS KARPAS** piektdienās saimniecībā uz vietas no 8.00 līdz 11.00, cena 2,50 EUR/kg. Skrudas novada *Zivsaimniecība*. Tālr. 63331124, 29991848.

Kvalitatīvas bērza **BRIKETES** bez jebkādiem piemaisījumiem, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar piegādi Kuldīgā, 130 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Pārdod 3 m **MALKU** ar piegādi. Minimālais apjoms 20 m³. Tālr. 26760065.

Sausu, skaldītu **MALKU**. Tālr. 29752090.

Sausu **MALKU** maisos. Tālr. 27811870.

Ar piegādi pārdod meža **MALKU**, garums 3 m. Tālr. 29249578.

Lapkoku **MALKU**: klučos vai skaldītu. Sadarbojamies ar soc. dienestu. 35 eiro krāmētā sterā. Tālr. 24957247.

Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.

PĒRK

TRAKTORUS, piekabes, inventāru, vieglās automašīnas. Tālr. 26104984.

Dāvji Mežs pērk **MEŽUS** īpašumā un izstrādei. Izvērtējam divu dienu laikā, nodrošinām samaksu vienas stundas laikā. Tālr. 27406251.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsmas visā Kurzemē. Kārtojam dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

Lapkoku **CIRSMAS**. Tālr. 27811870.

Craftwood pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

VĒLAS NOMĀT

Lauksaimniecības **ZEMI** Skrudas novadā vai pērku. Tālr. 29752090.

Sestdien, 15. februārī, 21.00
Vārmes sporta hallē –

sirsniņballe.

Spēlē grupa *Divi PRO*.
Iepriekšpārdošanā biļetes
cena 3 eiro, pasākuma dienā –
5 eiro. Galdiņu rezervācija
pa tālr. 29820429, Ilze.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko A (13. februāris) un B (20. februāris) kategorijas kursus Kuldīgā, Pētera ielā 5. Tālr. 23071223, 26120089.

PĀRVADĀ mēbeles; izvedam nolietotas mēbeles. Tālr. 22377474.

INSTALĒJU datorus. Tālr. 26937742.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbi. Tālr. 26844885.

Siltinām ar **EKOVAITI**. Aizpildām gaisa spraugas. Sagatavojam objektus. Tālr. 29852059.

Siltinām mājas ar **EKOVAITI**, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķeldošanai. Tālr. 29150380, 26458900.

SIA **LATEIRA**

**pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.**

- Palīdz noformēt dokumentus,
- veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.

Tālr. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv.

PATEICĪBA

Sirsnīga pateicos visiem, kas mani sveica ordinācijas 35 un dzīves 66 gadu jubilejā: Liepājas diecēzes bīskapam Hansam Martinam Jensonam, Kuldīgas Sv. Katrīnas draudzei, Kuldīgas jauniešu mājas personālam par telpām un *Elvi* darbiniekiem par lieliski klāto galdu. Lai Dieva svētības jums visiem!

Mācītājs Viesturs Pirro

VAJADŽĪGI

SIA *MKM Mežs* (41203042173) piedāvā darbu teritorijas **APSARGAM**. Darbs maiņās. Alga 380 EUR. Tālr. 26440069.

**Par bojājumiem
Kuldīgas
apgaisojuma**

tīklos iedzīvotāji var ziņot uzņēmumam SIA *KCE* darba laikā no 8.00 līdz 17.00 pa tālr. **25444009**. Brīvdienās un ārpus darba laika jāsūta tsziņa vai jāraksta e-pastā: ieluaapgaisojums@kce.lv, norādot bojājuma aprakstu un adresi.

**SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamus materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
☎ 25 622 293 (Āris)**

LĪDZJŪTĪBAS

*Mēs klusi paliekam šai krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.*

/S.Kaldupe./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem, ARNI JĒKABSONU mūžībā pavadot.

SIA *Skrunda* kolektīvs

*Klusu, klusu nu uz dusu,
Ne vairs grūti, ne vairs sāp.*

/D.Avotiņa./

Izsakām dziļu līdzjūtību visiem piederīgajiem, EDMUNDU PRIEDOLIŅU pavadot mūžībā.

Ornu ģimene

17. februārī no 10.00 līdz 13.00 Kuldīgā, Mārtiņzālē,
DONORU DIENA.
Līdzī jāņem pase,
donora apliecība,
bankas konta numurs.

VESELĪBA**Vērtīga palīdzība – donora asinis**

17. februārī no 10.00 līdz 13.00 Kuldīgas Mārtiņzālē, Pilsētas laukumā 4, notiks donoru diena. Lai asinis nodotu, līdzī jāņem pase vai ID karte. Jaunākā informācija: vietnē www.donors.lv vai pa tālr. 80000003.

ASINIS VAR ZIEDOT, JA:

- esi 18–65 gadus vecs,
- sver ne mazāk par 50 kg,
- dienā pirms asins nodošanas neesi lietojis alkoholu,
- esi paēdis, izgulējies, atpūties, jūties labi,
- esi vesels un pēdējā laikā neesi slimojis,
- pirms tam esi lietojis veselīgu uzturu un daudz šķidruma,
- neesi asinis nodevis vismaz deviņas nedēļas un 12 mēnešos neesi to jau darījis četras reizes (attiecas uz sievietēm) vai sešas reizes (attiecas uz vīriešiem, turklāt pēc 6. reizes vīriešiem jāievēro trīs mēnešu pārtraukums).

**LETEIKUMI PIRMS ASINS
NODOŠANAS**

3–4 stundas pirms procedūras der viegla ēdienreize un papildu

šķidrums (apmēram četras glāzes ūdens, sulas utt). Tukšā dūšā asinis ziedot nedrīkst.

Vismaz 2–3 stundas iepriekš nedrīkst smēķēt. Smēķētājiem skābekļa līmenis asinīs samazinās par 15%.

LETEIKUMI PĒC PROCEDŪRAS

Sterilais pārsējs uz rokas jātur vismaz 2–3 stundas, lai nerastos zemādas asinsizplūdums vai iekaisums, ko var izraisīt putekļi un mikroorganismi. Vēnas punkcijas vietu nedrīkst mērcēt un samērēt. Pārsēju nedrīkst atslabināt vai savilkt; ja nepieciešams jauns, jālieto tīra marles saite. Jāatpūšas ne mazāk kā 15 minūtes.

Divas stundas nav vēlams vadīt transporta līdzekli. Nevajag nest somu uz tās ro-

kas, no kuras ņemtas asinis.

Nevajag strādāt smagu fizisku darbu, nevajag trenēties, skriet, nest smagus priekšmetus, peldēties un nesauļoties.

Vismaz 12 stundas pēc asins ziedošanas nedrīkst strādāt paaugstinātas bīstamības darbus: pārvadāt pasažierus, vadīt lidmašīnu, vilcienu, strādāt augstumā u.tml.

FAKTI

- Pērn asinis Latvijā ziedotas 53 814 reizi, un tas ir par 1813 reizēm vairāk nekā gadu iepriekš. Vismaz vienu reizi asinis ziedojuši 31 643 cilvēki – par 398 vairāk.

- Donoru vīriešu ir vairāk nekā puse jeb 53,4%, taču aktīvāk joprojām dodas ziedot sievietes – no kopējā reizu skaita pērn sievietes to darījušas 28 008 (52%) reizes.

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

FEBRUĀRA ERUDĪTS**Ko nozīmē projekts *Satiec savu meistarū?***

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un **līdz 13. februāra 11.00** sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

Atbilde:

Grupā *Rumbiņa* dejo tie, kas līnijasdejas apgūst 15 un vairāk gadu, un *Mambo* – tie, kas iesaistījušies pirms pusotra gada.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Lilija Baukše, Daina Gerente, Velta Višņevska, Daina Brūkle, Jānis Kviesis.

Konkursu atbalsta *Sarfote*.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet
e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

INTERESANTI

Skriešana – lēts palīgs veselībai

Britu sporta medicīnas žurnāls (*British Journal of Sports Medicine*) publicējis apjomīgu datu kopsavilkumu no vairākiem atzītiem pētījumiem, kas liecina, ka skriešana jebkāda izpildījumā būtiski samazina priekšlaicīgas nāves risku. Ir zināms, ka tā mazina kardiovaskulāro slimību un vēža risku, taču nav zināms, cik tālu vai cik ātri būtu jāskrien, lai efekts būtu vislielākais. Dati par 232 149 cilvēkiem 35 gados liecina, ka pat neliela skriešana – mazāk par 50 minūtēm nedēļā ar ātrumu zem 8 km/h – būtiski uzlabojusi izredzes izvairīties no slimībām pretstatā tiem cilvēkiem, kuri neskrēja nemaz. Interesanti, ka skrējiena devas palielināšana rezultātus neuzlaboja. Skriešana uzskatāma par ērtu un lētu iespēju uzlabot sabiedrības veselību, arī tiem, kuri sūdzas par laika trūkumu. Taču, tā kā pētījums ir apkopojošs, tas neuzrāda cēloni un arī nesniedz precīzus medicīniskus datus.

VIŅI TEICA TĀ

„Zvani man! Man augstāka dienesta pakāpe...” Karoga dienā Skrundā joko viceadmirālis Gaidis Andrejs Zeibots un ģenerālis Raimonds Graube.

Aivitas Staņevičas foto

Jūrkalnē suitus popularizēs moderni

Jūrkalnes tautas nama ekspozīciju drīzumā papildinās interaktīvs stends – to uzlūkojot, ikviens varēs iejusties īstena suita tēlā un par piemiņu iegūt fotogrāfiju kā suvenīru.

Stendu veido liels ekrāns, fotokamera un iekārta, kas rādīs interesanta izvēlētos attēlus, kuros cilvēki suitu tautas tērpā būs redzami dažādās vietās, piemēram, stāvkraštā, pļavā. Pēc tam, kad cilvēks būs izvēlējis tēlu, fotokamera viņu nofotografēs, attēlu apstrādās un uz e-pasta adresi nosūtīs attēlu, kurā cilvēks it kā būs suitu tērpā. Iecerēts, ka varēs izvēlēties kādu no 20 ainavām, kurās katrs vēlas iejusties.

„Stends atradīsies Vētru muzejā Jūrkalnes tautas namā, kur tas būs pieejams ikvienam,” skaidro nama vadītāja Kristīne Skrulle. „Tas būs mobils, un to varēs iz-

mantot dažādos svētkos gan Jūrkalnē, gan citur, piemēram, izstādēs un pasākumos Rīgā, lai popularizētu suitus.”

Izvēle par labu tādām stendam kritusi tāpēc, ka darbībā tas redzēts Talsos. Lai iegādātos, rakstīts projekts, un tas ir apstiprināts. Nosacījumi bijuši tādi, ka tam jābūt kam inovatīvam un tuvākajā apkaimē nekā līdzīga nedrīkst būt. Tiklīdz nauda būs saņemta, iekārta tiks pasūtīta. Projekta izmaksas ir 5600 eiro, un līdz 1. martam fotostendam jābūt darba kārtībā.

Alberta Dintera teksts un foto

Marta sākumā Jūrkalnes Vētru muzeja ekspozīciju papildinās mobils fotostends.

Notamborēt matemātisku brīnumu

Rīgas Starptautiskās laikmetīgās mākslas biennāle (RIBOCA) aicina rokdarbniekus kopā ar matemātiķi Dainu Taimiņu radīt lielāko mākslas darbu Latvijā, kas veidots no neskaitāmām tamborētām hiperboliskām plaknēm*.

2013. gadā matemātiķe, Kornella universitātes (ASV) asociētā profesore un māksliniece D.Taimiņa iekļuva Ginesa rekordu grāmatā, izveidojot pasaulē lielāko hiperbolisko plakni, kurai izmantoti 7 km rozā dzijas. Gatavojoties RIBOCA2 izstādes *Viss reizē zied* atklāšanai maijā, Dainai nepieciešama iedzīvotāju palīdzība. Lai notamborētu hiperboliskās plaknes jeb tā sauktos kruzulus, vajadzīga vienas krāsas dzija vai cits materiāls un tamborējamā adata. Aprīļa beigās dalībnieku iesniegtie gabaliņi tiks apkopoti vienotā trīsdimensiju objektā, kas Rīgā būs skatāms no maija līdz oktobrim. Plašāka informācija pa tālr. 27151184 (Elīnai Sproģei) vai e-pastā: elina.sproge@rigabiennial.com.

* Hiperboliskā jeb izliektā plakne dabā redzama, piemēram, kallas zieda formā. Pēc noteiktas formulas tiek tamborēta apaļa forma, kas ar laiku sāk izskatīties kā puķe.

Inta Jansone

RIBOCA arhīva foto

Pasaulē lielākā hiperboliskā tamborētā plakne, kuras idejas autore ir matemātiķe un māksliniece Daina Taimiņa, 2013. gadā iekļuvusi Ginesa rekordu grāmatā.

Sveces pašu rokām

Sveču dienas pēcpusdienā Kuldīgas bibliotēkas bērnu literatūras centrā zemnieku saimniecības *Baļlas* īpašniece Ieva Bergholde ļāva ievingrināt roku sveču tīšanā.

Ieva ar biškopību nodarbojas 23 gadus. Interesentiem bija iespēja iepazīt medus īpašības un lietojumu, kopā ar bērniem un viņu vecākiem sveces tika darinātas no vaska plāksnēm. Katrs uz mājām paņēma līdzīgu vismaz vienu paša izgatavoto svecīti.

Februāris taču ir sveču mēnesis! Ziemeļvalstīs tās dedzināt ir daudz ierastāk, bet pamazām arī Latvijā sveces ienāk ikdienā, ne tikai svētku brīžos vien, saka bērnu literatūras centra vadītāja Rūta Beltiņa.

Jana Sūruma
Bērnu literatūras centra arhīva foto

Kuldīgas bērnu literatūras centrā apmeklētāji ar aizrautību taisīja paši sev sveces.